

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „TYGODNIK SPORTOWY“.
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Rekopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 29/30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17
w Grudziądzu, ul. Groblowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 3.00 zł. miesięcznie, 9.00 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.36 zł. miesięcznie, 10.08 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 7.00 zł., za granicę 9.50 zł. miesięcznie.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakazaniu, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma, a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, 690, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 119.

BYDGOSZCZ, sobota dnia 25 maja 1929 r.

Rok XXIII.

Zebranie Rady Okręgowej Ch.D. oraz zjazd delegatów kół Ch.D. na okręg bydgoski

odbędzie się w niedzielę, dnia 26-go maja r. b. w sali hotelu Lengninga przy ulicy Długiej nie o godzinie 1-ej jak poprzednio przez omyłkę ogłoszono, lecz już o godzinie 10 i pół przed południem.

Główny referat wygłosi prezes klubu parlamentarnego Chrześcijańskiej Demokracji p. Józef Chaciński.

Dalsza próba unicestwienia konferencji rzeczoznawców w Paryżu.

(Telefonem od własnego korespondenta).

Berlin, 24. 5. W tutejszych kołach politycznych panuje niezwykle poruszenie na skutek oficjalnej wiadomości o ustąpieniu przedstawiciela ciężkiego przemysłu reńsko-westfalskiego, dr. Voeglera ze stanowiska drugiego delegata w Paryżu. Delegacja niemiecka składa się obecnie z trzech osób: dr. Schachta, dr. Kastla, dyr. przemysłu Rzeszy oraz bankiera hamburskiego Melchiora. Dr. Kastel został mianowany drugim delegatem, skład zaś dele-

gacji niemieckiej nie został powiększony. Koła demokratyczne i lewicowe oburzają się na wpływ wywarły przez ciężki przemysł na dr. Voeglera i zaznaczają, że jest to tem bardziej godne potępienia, ponieważ rząd Rzeszy pozostawił delegacji umyślnie wolną rękę. Jednocześnie jednak podkreślają Niemcy, że warunki aliantów są zbyt wygórowane, wobec tego konferencja przeżyje jeszcze krytyczne chwile. B.

Francuzi oburzeni na Niemców.

(Własna służba telegraf. „Dzien. Bydg.“)

Paryż, 24. 5. Koła polityczne francuskie oraz koła mocarstw zaprzyjawnionych oburzeni są ostatniem zajęciem w łonie delegacji niemieckiej, które tłumaczy jako dalszą próbę sa-

botażu konferencji ze strony Niemiec. Prasa paryska ostro atakuje dr. Voeglera i przemysł zachodnio-niemiecki. Wiadomości na zakończenie konferencji są nie najlepsze. W.

Dwa konkurencyjne zjazdy lewicowych związków klasowych w Warszawie.

Warszawa, 24. 5. (tel. wł.) Na dni 31 maja i 1 czerwca zwołane zostały dwa konkurencyjne zjazdy do Warszawy. Są to zjazdy Związków Klasowych PPS i frakcji rewolucyjnej BBS. Zjazd PPS.

obradować będzie w Domu Kolejowym, Związek Frakcji Rewolucyjnej w Ratuszu. Na terenie organizacji zawodowych rozegra się właściwa walka między obu partjami.

Amannullah schronił się do Indyj.

(Własna służba telegraf. „Dzien. Bydg.“)

Londyn, 24. 5. Sen reformatora afganistańskiego przysnął. Jak donoszą depesze z Indyj, przeszedł wczoraj po południu król Aman-Ullah z swoim bratem Injat-Ullahem granicę indyjsko-

afganistańską i schronił się na teren brytyjski. W ten sposób powiększył Amannullah kolekcję wydziedziczonych władców, zbieranych z zamiłowaniem przez angielską politykę zagran. T.

Powrót ministra Zaleskiego z Budapesztu.

Budapeszt, 24. 5. (tel. wł.) Minister Zaleski wyjechał wczoraj rano do Warszawy. Na dworcu zegnali ministra węgierski min. spraw zagranicznych, poseł węgierski w Warszawie, członkowie poselstwa polskiego i szereg wybitnych osobistości. Do granicy węgierskiej towarzyszył ministrowi wsiannik węgierskiego min. spraw zagr. Po przybyciu na granicę min. Zaleski wystosował do min. węgierskiego depeszę z podziękowaniem, na które min. Walko odpowiedział natychmiast.

Prasa angielska i włoska o wizerunku min. Zaleskiego w Budapeszcie.

Warszawa, 24. 5. (tel. wł.) Według opinii prasy angielskiej koła polityczne przypisują duże znaczenie wizerunku ministra Zaleskiego w Budapeszcie. Panuje przekonanie, że wizyta ta przyczyni się znacznie do zbliżenia między obu narodami. Podobne opinie wygłasza zgodnie prasa włoska.

Pociąg Bazylea — Berlin wykoleił się.

(Telefonem od własnego korespondenta).

Berlin, 24. 5. Z Frankfurtu donoszą o nieszcześliwym wypadku pociągu Bazylea — Berlin. Pociąg wykoleił się pod miastem Fulda. 4 osoby zostały ciężko

ranne, dziesięć osób lekko. Przyczyna katastrofy polega na zbytnej szybkości pociągu na bocznym torze kolejowym. B.

Niemcy pamiętają o swoich.

(Telefonem od własnego korespondenta).

Berlin, 24. 5. Minister Stresemann wysłał depeszę powitalną na zjazd nie-

mieckich związków kolonialnych w Hanowerze, w której winał organizację opieki kulturalnej nad niemiecką na terenach mandatowych. Depesza dr. Stresemanna wywołała duże zdziwienie w tych kołach niemieckich, które ostatnio pogodziły się z utratą kolonij zamorskich. B.

Międzynarodowa wystawa w Barcelonie otwarta.

W niedzielę odbyła się uroczystość otwarcia międzynarodowej wystawy w Barcelonie. Od wczesnego rana ulice były przepelnione publicznością. Wszystkie okęty, stojące w porcie, pomiędzy którymi znajdowało się 50 okrętów wojennych hiszpańskich, francuskich, angielskich, włoskich, portugalskich i duńskich, były wspaniale udekorowane.

Orszak królewski we wspaniałych powozach udał się z pałacu Pedralles do Montjuich wśród nieustających owacji tłumów publiczności. Na placu Hiszpańskim powitała orszak królewski kompania piechoty ze sztandarami i orkiestrą. Wśród entuzjastycznych manifestacji tłumy para królewska wraz z infantami weszła do pałacu narodowego, gdzie powitał ich gen. Primo de Rivera, wszyscy ministrowie, przedstawiciele władz, korpus dyplomatyczny, wielu przedstawicieli europejskich domów królewskich i inni.

Po poświęceniu wystawy przez biskupa Barcelony w otoczeniu kleru, rodzina królewska ze swiata udała się do sali tronowej, gdzie para królewska zajęła miejsce na tronach w otoczeniu wspaniałego orszaku. Dyrektor wystawy markiz Foronda i baron Viver, burmistrz Barcelony, wygłosili przemówienia, w których podkreślali znaczenie wystawy, przypominając jednocześnie ze wzruszeniem wystawę z roku 1888, której otwarcia dokonał król Alfons, jako mały chłopiec, w towarzystwie swej dostojnej matki zmarłej królowej Marii Krystyny.

Następnie król ze swiata udał się na główny balkon gmachu, skąd oświadczył urzędowo, że wystawa: jest otwarta. W chwili tej oklaski i okrzyki pomieszały się z salwami dział okrętów wojennych, dźwiękami hymnu hiszpańskiego, odegranego przez niezliczone orkiestry, i loskotem motorów krążących nad miastem eskadr aeroplanów.

Marszałek Piłsudski wrócił z Wilna.

Warszawa, 24. 5. (tel. wł.) Wczoraj o godz. 6.40 przybył z Wilna marszałek Piłsudski. Witali go obecni w Warszawie członkowie rządu z premierem Switalskim na czele. Po krótkiej rozmowie marszałek samochodem udał się do głównego inspektoratu armii.

Zamach dynamitowy na starostwo w Itzehoe.

Hamburg, 24. 5. (tel. wł.) Nieznani sprawcy podłożyli pod gmach starostwa w Itzehoe dynamit, który eksplodując, wysadził bramę i szczyt frontowy domu, zniszczył wszystkie urządzenia wewnętrzne i porozbił wszystkie szyby w domach sąsiednich aż do dworca, odległego o kilkaset metrów. Ofiar w ludziach na szczęście nie było. Dynamit podłożony został prawdopodobnie przez zbuntowanych rolników, oburzonych zbyt wysokimi podatkami.

Odlot „Zeppelin“ z Francji

Berlin, 24. 5. (tel. wł.) Wczoraj wiecz. o godz. 12.25 wystartował gładko na lotnisku w Cuer statek powietrzny „Graf Zeppelin“. O godz. 20.40 szybował nad Marsylją, o 23.30 nad Valence. Po 8-miu i pół godzinnej jeździe wylądował dziś rano o godz. 5 min. 10 na terenie lotniska Friedrichshafen. Lądowanie odbyło się gładko i już o godz. 5.30 Zeppelin znajdował się w hali. B.

Konferencja polsko-gdańska.

Gdańsk, 24. 5. (tel. wł.) Dnia 27 bm. na propozycję senatu gdańskiego odbędzie się konferencja przedstawicieli ministerstwa spraw wewnętrznych, handlu i przemysłu i sprawiedliwości oraz senatu gdańskiego w sprawie przyjęcia przez Gdańsk polskich ustaw o dozorcze nad artykułami żywnościowymi.

Zgon lorda Rosebery.

Anglik, który 35 lat temu chciał wolność przywrócić Irlandji. Ale opozycja obaliła jego rząd. Człowiek, któremu ziszcili się wszystkie plany osobiste.

Dnia 21 maja zmarł lord Rosebery ukończywszy 7 maja 82 lata, człowiek, który amaryl w młodości o trzech rzeczach: 1) zostać premierem Anglii, 2) bogato się ożenić i 3) wygrać Derby (słynne wyścigi konne).

Premierem został 1894 r., a 1878 r. mając lat 31 ożenił się z najbogatszą żydówką nietylko Anglii ale świata, Hanną Rothschild, jedynaczką barona Meyera Rothschilda, a Derby wygrał trzykrotnie.

Mając lat 24 został podsekretarzem stanu w ministerstwie spraw wewnętrznych, gdzie urzędował 2 lata. Ministrem spraw zagranicznych został 1886 i ponownie 1892—24 r. w gabinecie liberalnym Gladstone'a, po którego dymisji przez 15 miesięcy był premierem (a nie przez 4 lata, jak podaje PAT). Gabinet lorda Rosebery upadł wskutek opozycji przeciw projektowi rządowemu udzielenia autonomji Irlandji (home-rule). Przynosi to więc jedynie zaszczyt jego pamięci, że ćwierć wieku rychlej pragnął wprowadzić to, czego dokonano dopiero po wojnie. Doczekawszy się upadku gabinetu. Rosebery zniechęcił się do polityki i złożył godność przywódcy partji liberalów w 1896 r., aby oddać się pracy naukowej. Zasiadł jako autor monografji następujących wielkich mężów stanu: Sir Robert Peel (1899 r.) Napoleon, w ostatniej fazie, Oliver Cromwell (1900) lord Randolph Churchill (1906) Chatham (1910). Jeszcze w 1921 r. ukazał się zbiór szkiców literackich i historycznych sędziwego autora.

Spadkobiercą lorda Rosebery jest jedyny jego syn lord Dalmeny, który przybierze teraz tytuł 6-tego hrabiego Rosebery. Lord Dalmeny, ur. 1882, brał udział w wojnie światowej i był ranny. Z pierwszą żoną, Dorotą z domu Grosvenor, spokrewnioną z księżentami Westminster rozwiódł się 1919 r. ona wyszła za kapitana Brassey'a, a lord Dalmeny ożenił się powtórnie również z rozwódką lady Belper, córką lorda Aberdare. Z dwóch córek młodsza została w 1899 r. żoną wdowca lorda Crewe, ur. 1858 r., który od 1922—28 r. był ambasadorem w Paryżu. Starsza córka lady Sybil w 1903 r. została żoną pułkownika Grant'a. Opublikowała zbiory wierszy, a w czasie wojny była operatorem filmowym na balonach sterowych. — Drugiego syna lord Rosebery stracił na wojnie. **A. P. B.**

Kronika telegraficzna.

Warszawa, 24. 5. (tel. wł.) Według danych komisji dyscyplinarnej przy prezydium Rady Ministrów, wydalonych zostało w ubiegłym roku ze służby państwowej za rozmaite przekroczenia 149 urzędników.

Warszawa, 24. 5. (tel. wł.) Zapowiedziany na bieżący tydzień przyjazd do Warszawy delegacji niemieckiej dla rokowań handlowych z Polską odroczonej został do pierwszych dni czerwca.

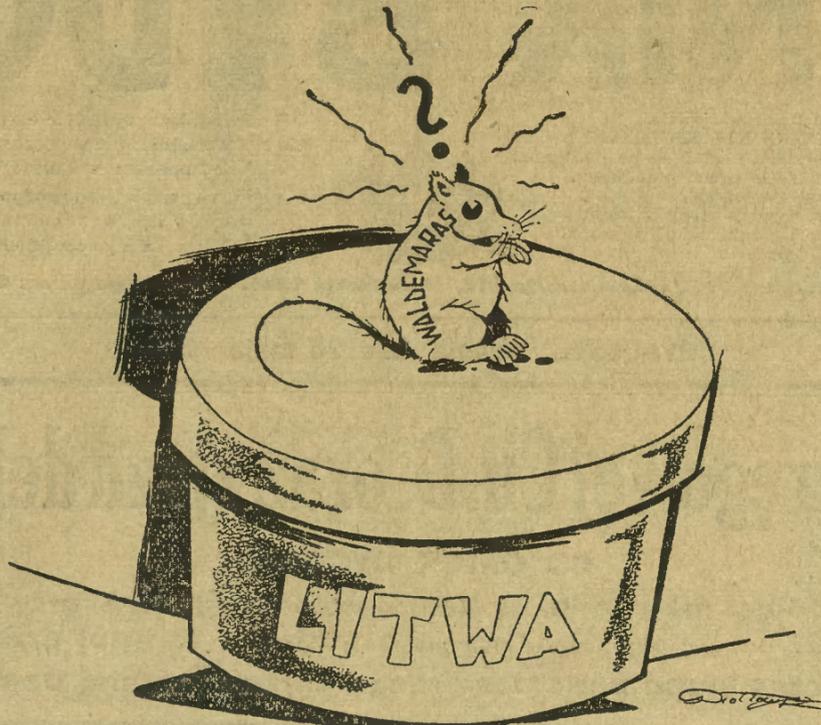
Warszawa, 24. 5. (tel. wł.) Kola urzędowe zaprzeczają pogłoskom o zamiarze ustąpienia min. Kwiatkowskiego.

Warszawa, 24. 5. (tel. wł.) Dziś o godzinie 11-ej przed poł. w kościele św. Krzyża odbył się pogrzeb ś. p. Kazimierza Szalasa. Kondukt żałobny zatrzymał się na placu Marszałka Piłsudskiego przed pomnikiem ks. Józefa Poniatowskiego.

Zebrań Rady Woj. Ch. D. w Poznaniu.

W niedzielę dnia 26 maja rb. o godz. 11,30 przed południem w salce redakcji „Nowego Kurjera” przy ul. św. Marcina 37 I piętro odbędzie się **zebranie Rady Wojewódzkiej** z następującym porządkiem obrad: 1) Referat o sytuacji gospodarczej i politycznej państwa polskiego — wygłosi p. senator Radomski. 2) Referat z dziedziny ubezpieczeń społecznych — p. poseł Urbański z Warszawy. 3) Sprawa połączenia z N. P. R. 4) Dyskusja.

Z dnia

Mysz na pudle.

Biedni cukrownicy!

Na wywozie cukru z Polski stracili 120 milionów złotych.

(n) Niedawno „Robotnik” niesocjalistyczny, lecz organ katolickich towarzystw robotników polskich archidiecezji galeńskie-pozańskie, podawał horrendalne pensje dyrektorów i zarządu banków cukrowniczych. Była tam mowa o **60.000 zł. miesięcznie** dla jednego prezesa...

Obecnie odbywa się w Poznaniu zjazd przedstawicieli wszystkich cukrowni polskich. Cukrownicy biadają, że eksport zagraniczny cukru naszego rozwija się wprawdzie, jednakże połączony jest ze znacznym deficytem. Deficyt ten wzrasta szybciej niż ilość wywozu. Tak

więc, gdy podczas kampanji r. 1927/28 wywieziono zagranicę 150.000 ton cukru przy 30 milionach złotych straty, to już kampanja r. 1928/29 dała **wywozu 300.000 ton, strat zaś blisko 120 milionów.**

Aby odbić sobie te rzekome straty, zjazd uchwalił **podnieść spożycie cukru** na rynku wewnętrznym... przy **jednoczesnej podwyżce cen!!!**

Nam się mocno wydaje, że panowie cukrownicy kpią sobie o biednej ludności polskiej. Miljony, które wydali na Powszechną Wystawę Krajową mają zapłacić — konsumenci.

Aresztowanie szajki fałszerzy paszportów w Toruniu.

Jak się dowiadujemy z wiarogodnego źródła, wojskowe władze śledcze D. O. K. VIII wpadły na trop i wykryły na szeroką skalę zorganizowaną akcję przemycania osób w wieku poborowym za granicę za fałszywymi paszportami.

W związku z powyższem w dniu 21 i 22 bm. zostało przeprowadzonych cały szereg aresztowań w Tczewie, Warszawie, Lublinie, Łodzi i Tomaszowie Lubelskim. Na czele tej rozgałęzionej szajki stał aresztowany w Warszawie Bajgielman oraz jego syn aresztowany w Tczewie, Elimenech Bajgielman, który

pełnił rolę łącznika, pomiędzy poszczególnymi miastami załatwiała ostateczne formalności przy przemycaniu poborowych za granicę.

Do obecnej chwili jest aresztowanych kilkanaście osób przeważnie o brzmieniu nazwisk żydowskich, przy których znaleziono fałszywe paszporty, wize, książeczki wojskowe i znaczne kwoty w walutach obcych.

Wszyscy aresztowani przyznali się do uchylenia się od służby wojskowej, główni macherzy zaś do fałszowania paszportów.

Król szwedzki jedzie do Rygi.

(AW) Dnia 29 czerwca do Rygi przybywa król szwedzki Karol Gustaw V, który zabawi tu dwa dni. Przyjęcie króla ma być bardzo uroczyste. W przyjęciu wezmą udział rząd i przedstawiciele Rygi i prowincji. Wobec tego, iż rycki samorząd powiatowy założony był jeszcze za czasów szwedzkich, zaś magistrat rycki w roku bieżącym obchodzi 600-letni jubileusz swego istnienia, postanowiono obchód ten połączyć z pobytem króla szwedzkiego w Rydze.

O ograniczenie przesunięć na placówkach konsularnych i dyplomatycznych.

Warszawa, 24. 5. (tel. wł.) W ministerstwie spraw zagranicznych powzięto decyzję ograniczenia częstych przesunięć na placówkach konsularnych i dyplomatycznych ze względów oszczędnościowej polityki budżetowej. Przesunięcia dokonywane będą tylko w koniecznych wypadkach.

Projekty ustaw podatkowych

Warszawa, 24. 5. (tel. wł.) Wycofane z sejmu projekty ustaw podatkowych wniesione przez gabinet Bartla, opracowane będą ponownie w kierunku **jak najbardziej równomiernego rozłożenia ciężarów podatkowych na wszystkich**

Zaparcie.

Napis. Dr. med. Stadion.

Do najważniejszych czynności jelit należy usuwanie z organizmu nieużytków pokarmowych. Jeżeli przy złem trawieniu następuje zaparcie, to nieużytki pokarmowe pozostają za długo w organizmie, co powoduje wielokrotnie uciążliwe cierpienia. Brak apetytu, bezsenność, uczucie lęku oraz złe samopoczucie są bardzo często następstwem niedostatecznego wypróżnienia. Niezbędne jest zatem zapobiec leniwemu działaniu jelit i przyzwyczać je do regularnej pracy. Osiąga się to najłatwiej przez dłuższe stosowanie roślinnego środka przeczyszczającego. Środkiem takim są pigułki aptekarza **Brandt'a**, sporządzone wyłącznie z substancji pochodzenia roślinnego. Pobudzają one działanie jelit oraz regulują niezawodnie wypróżnienie.

VIII zjazd delegatów cechów rzeźniczych i wędliniarskich woj. pomorskiego w Chelmży.

W dniu 26 bm. odbędzie się w Chelmży VIII zjazd delegatów cechów rzeźniczych i wędliniarskich województwa pomorskiego.

Napad bandycki.

Chojnice, dnia 25. 5.

W wiosce Wysoka jacyś nieznani rabasie napadli w nocy na dom gospodarza G., którego chciano steroryzować strzałami z rewolweru. Jednak domownicy stawili skuteczny opór i rabusie zbiegli.

Pożar lasu.

Kościerzyna, dnia 25. 5.

Dnia 21 bm. powstał pożar w lesie państwowym leśnictwa Gołun, gdzie spaliło się około 6 mórg 20-letniej kultury leśnej i część starszego lasu. Jako sprawcę podpalenia ujęto Michała Fałaszkowala z Stawisk pow. kościerskiego, którego przekazano władzom sądowym w Kościerzynie.

Ujęcie zbiegłych więźniów ze Starogardu.

Więźniowie, którzy przed paru dniami zbiegli z więzienia w Starogardzie, o czym już pisaliśmy, zostali oprócz Szwila Piotra, ujęci i odstawieni z powrotem do więzienia sądowego w Starogardzie.

Kto wygrał na loterii?

19 Polska Państwowa Loteria Klasowa. I klasa — 1 dzień.

75 000 zł wygrał nr. 83058.

35 000 zł nr. 121842.

10 000 zł nr. 65940.

5 000 zł nr. 156195.

Po 2 000 zł n-ry 77634.

Po 1 000 zł n-ry 6402 97716 107917 158836 163892.

Po 500 zł n-ry 9646 68712 10269 114845 177297.

Po 400 zł n-ry 7994 38633 40517 67819 97590 134023.

Po 300 zł nr. 3453 20870 25373 35372 37043 38192 38382 38514 62111 91538 95672 100530 112447 131882 137613 152347 182560.

Po 200 zł n-ry 13217 16480 20700 24813 31250 41642 43242 48294 59007 61823 62556 76489 87070 88244 88789 89372 91575 95125 114866 116023 116577 118136 120707 126071 129699 129986 132283 149286 149427 151826 160558 183121.

Po 150 zł n-ry 289 967 1174 1200 1787 1966 2729 3846 4122 6192 7396 8684 8672 8706 8730 8834 9221 10596 13389 14190 14380 22123 22617 24788 27046 39809 39893 41356 41427 41648 41766 42730 44483 45389 46616 46891 48615 53078 53301 53549 55050 99033 62222 63444 63887 64092 64193 67517 67558 68066 71201 71468 72019 72146 73369 75643 76552 77643 78001 78654 79567 79852 79926 82060 82314 84380 84973 85440 86249 92607 93093 93612 94455 96226 96489 96645 96816 97088 97729 98747 99507 100164 101132 101156 102168 102307 102560 105217 107156 107410 108304 109406 110960 111296 112591 113319 114581 116079 116620 117148 118374 119272 119748 120537 121024 121641 122522 123891 123971 124855 124909 125225 126201 126529 128027 128808 128848 128893 129754 130054 130801 131372 132340 132585 133252 133620 134031 135036 136059 136732 137696 137921 137982 138019 139710 140121 140227 140256 140322 140556 140683 141662 141619 142135 142485 142986 143654 146439 146899 147454 148702 149822 151217 152344 153443 154383 156772 157213 157456 162193 162329 164714 166640 167013 167135 167868 169553 170643 171402 172282 172932 174834 175202 175224 175749 176175 176889 177652 177744 180179 180940 183886 183949 184158 184200.

Refleksje sejmikowe.

„Wiele jest dziwów na świecie, lecz człowiek pono największy dziw w świecie” — głosił ongi sławny Sofokles. Sentencja rzezoną wielkiego Ateńczyka nasunęła się mimowoli obserwatorowi ostatniego sejmiku wojewódzkiego. Proszę bowiem zważyć: Trzy wielkie ugrupowania o różnych poglądach i intencjach grają w nim decydującą rolę: Bezpartyjny Blok współpracy z rządem (31 członków), Piast (25), N. P. R. prawica (23 członków). Ponieważ na poprzedniej sesji sejmiku sojusz Piasta z NPR i Chadeccją zmajoryzował Bezpartyjny Blok i wydział krajowy, przez ten sojusz wybrany, nie uzyskał aprobaty (zatwierdzenia) rządowej, przeto nowa sesja sejmikowa miała się odbyć pod hasłem zgody i porozumienia trzech stronnictw.

Takie hasło wyszło ze sfer rządowych i przyznać należy, że hasło było słuszne, tylko taktyka czynników rządowych, aby to hasło zrealizować, okazała się fatalną.

Odbyły się pertraktacje, — punktem ciężkości tych pertraktacji była godność marszałka wydziału krajowego. Jest to najwyższa godność w samorządzie wojewódzkim — ważniejsza od marszałka sejmiku krajowego i dlatego wybór w poprzedniej sesji sejmikowej stał się kamieniem obrazu, ponieważ wybór Małopolanina (prof. Michałkiewicza) na marszałka w Wielkopolsce był policzkiem dla Wielkopolan, że na własnym podwórku nie są zdolni znaleźć własnego męża czołowego. Przy pertraktacjach najwięcej taktu okazał obecnie Piast, był po mistrzowsku kierowany. Gotów był na wybór kandydatury milej rządowi w osobie mecenasa Zawadzkiego z Kępna.

Tej kandydaturze był przeciwny NPR, proponując kandydaturę prezydenta miasta Gniezna p. Barciszewskiego. Politycznie biorąc, zadanie tej kandydatury było błędem, bo nie miało widoków powodzenia dlatego, że NPR zdobywszy już godność marszałka Sejmiku, musiał wywołać sprzeciw innych grup przeciw zdobyciu najważniejszych posterunków przez jedną i tę samą partję. Mądry polityk wyciąga ręce nie po to, co osiągnąć chce, lecz tylko po to, co osiągnąć może. Wobec tego porozumienie było trudne i tem się tłumaczy, dlaczego otwarcie sesji sejmikowej na życzenie p. wojewody odroczone z godziny 11 na godz. 15-tą, dla czego dalej czynnik rządowy w sejmiku proponowały odroczenie wyboru marszałka i całego wydziału na trzeci dzień obrad. Propozycję tę sejmik większością 62 głosów przeciw 15 odrzucił, co spowodowało natychmiastowe opuszczenie sali przez p. wojewodę i unaczyniło przegraną czynników rządowych na terenie sejmikowym.

Przegrana ta była zupełnie niepotrzebna, była następstwem wysoce niefortunnej taktyki przedstawicieli rządu. Można było bez trudu wielkiego nawet całą izbę pozyskać dla rządu i nawet dla kandydata rządowego. W Bloku Bezpartyjnej Współpracy z Rządem wypłynęła kandydatura ziemianina dr. Juliusza Trzcńskiego, b. ministra, przemawiała za nim połowa starostów, godził się na nią Piast i to z nieukrywanym zapałem, godził się NPR bez wahania, nie mówiąc o Chadeccji i innych drobnych ugrupowaniach. A więc wszystko było w porządku. Rząd mógł się pochwalić poważnym sukcesem, że około kandydata, wyłonionego z Bloku rządowego, skupił całe społeczeństwo do zgodnej z Rządem współpracy, co przecież jest podobno tendencją obecnego rządu i najbardziej pożądanym postulatem dla państwa i społeczeństwa.

Cóż więc ten sukces rządowy udaremniło i zamieniło w klęskę?

Fatalnością było, że misję pertraktacji poruczono osobie starosty, przywykłego do wykonywania ścisłego rozkazów i wydawania kategorycznych rozkazów. Wysłanie w ostatniej chwili kandydatury agrarjusza Plucińskiego o endeckim zabarwieniu, nie było pociągnięciem fałszywym, — cwiółcej, było pociągnięciem wcale sprytnym, a może nawet dla rządu i społeczeństwa szczęśliwym, aby rozbite politycznie społeczeństwo

wielkopolskie skupić przez pozyskanie ciekłej opozycji do zgodnej współpracy.

Stwierdzić mogę, że gdyby ta propozycja była na wstępie pertraktacji od przedstawicieli Rządu wyszła, byłaby niezawodnie sukcesem uwieńczona. Sami endeccy posłowie oświadczyli, że osoba p. Plucińskiego jest im wprawdzie bliższa od osoby p. Trzcńskiego, ale kandydatura jego, kategorycznie dyktatem w ostatniej chwili narzucona, kiedy już partje zgodziły się na kandydaturę p. Trzcńskiego, jest nie do przyjęcia. I ten niefortunny dyktat rządowy zamienił już gotowy tryumf rządowy w kompletną rządową klęskę, ten dyktat rozbił blok rządowy, skupił całe niezawisłe społeczeństwo, skupił jego przedstawicieli prócz zawisłych starostów i części NPR Lewicy w żywiołowy protest antydyktatowy.

Endecki reporter w sprawozdaniu „Kurjera Poznańskiego”, cierpiący widocznie na daltonizm antychadecki, informuje, jak zwykle, nasze społeczeństwo stronnictwo przeciw znieprawdzonej Chadeccji i pisze z prawdomównością, godną pruskiej prasy nacjonalistycznej, że „grupa starostów, popierana przez Chrześcijańską Demokrację, ożywiła się dopiero przy wyborze członków do dyrekcji Banku Krajowego”. Ta Chrześcijańska Demokracja, reprezentowana przez dwóch doktorów, jednego z nich b. ministra, przez księdza, właściciela dóbr i zasłużonego i odznaczanego wychowawcę-pedagoga, popierająca rząd aż do granic, zakreślonych sumieniem katolickim, uważa za swój zaszczytny obowiązek katolika

i Polaka, uznając atoli najwznieślijszą komendę w etyce i zasadzie katolickiej, nie potrzebuje wcale komendy kogokolwiek słuchać, a tem mniej w ogonku grupy starostów chadzać. Ze tego katolik endecki nie rozumie, nie można się dziwić u ludzi, którzy frazesem katolickim mniemają zatuszować wobec naiwnego społeczeństwa etykę katolicką.

Reasumując nasze obserwacje, na ostatnim sejmiku poczynione, stwierdzić musimy następujące zjawiska:

a) Zjednoczenie się wszystkich niezawisłych stronnictw, a więc całego niemal społeczeństwa wielkopolskiego przeciwko niefortunnemu dyktatom niezręcznych polityków rządowych;

b) Zręcznie pomyslaną przez rząd próbę pozyskania opozycyjnej endecji przez wysunięcie niestety niezręcznie kandydatury endecka na marszałka wydziału krajowego;

c) Pożądany solidaryzm rolniczy przez jednomyślny, nawet entuzjastyczny, wybór ziemianina na marszałka wydziału przez zjednoczone partje Piasta, NPR, Chadeccji, oraz świeżo stworzonego zjednoczenia gospodarczego współpracy z Rządem;

d) Upelnolenienie obywatelsko-polityczne naszego chłopca wielkopolskiego przez wybór jednomyślny posła Noska na wice-marszałka sejmikowego i przez precyzyjne wywiązanie się z obowiązków przewodniczącego sejmiku ze strony rzeczonoego wice-marszałka.

Są to wszystko, zdaniem mojem, dodatnie objawy politycznego przedświutu nowej ery w naszym społeczeństwie, nowej ery, opartej na zgodnej współpracy całego społeczeństwa wielkopolskiego w interesie rządu polskiego i Odrodzonej Polski.

Rozbita na wrogie frakcje Wielkopolska stała się terenem wyzysku dla aferzystów politycznych — skupiona, stanie się granitowym fundamentem dla prawdziwej Sannacji w Polsce na gruncie katolickim i narodowym.

Ostatnia sesja sejmikowa jest zatem jedną z najjaśniejszych chwil w ostatnim dziesięcioleciu, zapowiedzią lepszej przyszłości.

Obserwator.

Psia sielanka.

SIDNEY WILLIAMS.

8.

Złote Węże

Przekład autoryzowany H. Bukowskiej.

(Przedruk wzbroniony)

(Ciąg dalszy.)

— Nie ma co owijać w bawełnę, — ciągnął, zwracając się do wszystkich. Na ciele pani Cutshaw znalazłem dwa obrażenia: zadraśnięcie drugiego palca u lewej ręki. Głupstwo. I małą ranekę u podstawy czaszki. Niema widocznej przyczyny śmierci. Hm!...

Spojrzał po zebranych

Carrington wyglądał tak, jakby miał zamiar doktorowi robić wymówki. Helena pochyliła się naprzód w krzesło, a w oczach jej przebijała się obawa i żal. Carlotta siedziała przed kominkiem, z oczyma utkwionemi w płomień. Maxwell i Fifi, pokojówka Heleny stali koło drzwi w przyzwolonej odległości od reszty towarzystwa. Marston, który oczyma szedł za wzrokiem doktora uświadomił sobie gdy spojrzenie to wreszcie spoczęło i na nim, że zbyt starannie udaje obojętność.

— Sądę, — rzekł dr. Ben, — że możemy wyjaśnić tę sprawę bez pomocy dzienników. Nie zależy ci chyba na rozgłosie, Alfredzie?

— Jeszcze zachciewa ci się żartów — zachnął się Carrington.

— Widzisz, — wyjaśnił dr. Ben, — mnie interesuje śledztwo. Jestem ekspertem lekarskim tego okręgu i sędzia śledczy zazwyczaj polega na mojem zdaniu. Nie ma on innego wyjścia

wobec braku policji i zdolnych wywiadowców.

— Przecież tej sprawy nie możesz prowadzić w zupełnej tajemnicy — rzucił Carrington wyzywająco.

— Nie proponuję ci bynajmniej nic, coby mogło być w sprzeczności z prawem, — zauważył dr. Ben spokojnie. — Wystawię urzędowe świadectwo zejścia. Chciałbym jednak dowiedzieć się czegośkolwiek o ostatnich 24 godzinach pani Cutshaw. Kto ją widział?

— Wszyscy widzieliśmy ją podczas obiadu, doktorze, — informowała Helena.

— A potem?

— Ja widziałem ją potem, — rzekł Marston z wysiłkiem, dziwiąc się, że proste stwierdzenie tak zwyczajnego faktu przychodziło mu z taką trudnością. — Zdaje mi się, że mogę wyjaśnić zadraśnięcie, jakie miała na palcu.

— Hm! — rzekł znów dr. Ben, bawiąc się swym złotym ołówkiem. — Oto posuwamy się naprzód. Czy może mi pan co o tem powiedzieć?

— Po obiedzie pani Cutshaw i ja wyszliśmy na spacer. Skierowaliśmy się ku jezioru... Jakoś na pół drogi zadraśnięła się o krzak tarniny i skaleczyła lekko rękę, w której trzymała chusteczkę do nosa. Zdaje mi się przynajmniej że to była tarnina. Potem wręczyła mi chusteczkę z prośbą, abym ją schował. Wsunąłem ją do kieszeni, zapomniałem o niej i dopiero przed chwilą ją znalazłem. To wszystko.

Marston wydobyl z kieszeni chustkę, splamioną krwią i podał ją dr. Benowi, który wyciągnął po nią rękę, następnie zaś rozpostarł ją i potrząsnął nią lekko. Na ziemię wypadł mały, żółty skra-

wek cienkiej tkaniny jedwabnej z odartym brzegiem.

— Co to? — zapytał dr. Ben, schylając się, aby go podnieść.

— Podniosłem to dziś rano, gdy wyszedłem na przechadzkę, — tłumaczył Marston. Było zaczepione na krzaku róży, tuż obok schodów. Nie mam pojęcia, dlaczego wsunąłem strzępek ten do kieszeni.

— Rozumiem. — Dr. Ben trzymał kawałek jedwabiu w dwóch palcach i podniósł go wysoko w górę, aby każdy mógł widzieć.

— Czy ma kto z obecnych tu osób suknię, zrobioną z takiego materiału?

— Zdaje się, że nikt, doktorze, — odpowiedziała za wszystkich pani Carrington. Dr. Ben schował skrawek jedwabiu wraz z chusteczką do swej obszernej torby i przez chwilę milczał, patrząc w ogień.

— Przypuszczam, że wczoraj wieczorem widział ją pan po raz ostatni, panie Marston? — zapytał następnie.

— Tak, po raz ostatni.

— Która była wtedy godzina?

— Wyszliśmy do parku na przechadzkę bezpośrednio po obiedzie. Na zegarek nie patrzyłem.

Pytanie było postawione w taki sposób, że Marston odpowiedział, zanim mógł sobie zdać sprawę z tego, że dr. Ben go bada.

— Hm! Prawdopodobnie nic więcej nie będzie pan mógł nam powiedzieć — rzekł doktor znów zupełnie swobodnie i zaraz dodał:

— Kto widział ją jeszcze po jej powrocie z parku z panem Marstonem?

Ponieważ nikt nie odpowiadał, pani Carrington znów uratowała sytuację.

— Zdaje mi się, że nikt, doktorze.

Kazała mi przeprosić i posłała prosto do swego pokoju, na górę. Po chwili poszłam za nią i zapukałam do jej drzwi, ale nie otrzymałam odpowiedzi. Może nie usłyszała, a może nie chciała się już z nikim widzieć. Wobec tego udałam się do swego pokoju na spoczynek.

— Nikt więc nie widział jej już później? — zapytał jeszcze raz dr. Ben, zwracając się do wszystkich.

— Owszem, ja ją widziałem, — rzekła Carlotta.

Opuściła rękę, którą dotąd zasłaniała twarz przed natarczywością spojrzeń Marstona i wyprostowała się na krzesło. Była teraz bardzo sztywna i, jak się zdawało Marstonowi, trochę wyzywająca.

— Ty, Carlotta, widziałaś ją? — zawołała Helena zdumiona.

— Tak, w jej pokoju.

— Jak się to stało, że pani tam poszła?

— Prosiła mnie o to.

— O cóż jej chodziło?

— Tego powiedzieć nie mogę.

Wargi jej były zaciśnięte. Wysoko podniosła głowę i wojowniczo spojrzała na swego inkwizytora.

— A jednak dobrzeby było, gdyby pani chciała to uczynić, — mówił dr. Ben tonem ojcowskim. — Nie zależy mi na odkryciu czyjejs tajemnicy, ale chciałbym dojść prawdy.

Carlotta siedziała naprzeciw niego milcząc.

— Czy chce pani oszczędzić Carringtonom niepotrzebny kłopotu?

— Tak, — odrzekła i spojrzała żalostnie na Helenę.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Kukułcze jajo.

W nr. 115 „Ilustr. Kurjera Codziennego” z dnia 28. 4. br. pojawiła się w związku z przedsięwziętami w Gdańskiej Dyrekcji Kolei Państw. przesunięciami personalnymi notatka pt.: „Polejrzana zmiana „systemu” przetargów w Gdańskiej Dyrekcji Kolejowej”, w której autor notatki bądźto wskutek tendencyjnie złej informacji, bądź też z sympatii dla usuniętych szkodników, lub też z ostrożności dla tych monopolistów, którzy wydatnie korzystali z dotychczasowego systemu przetargów, stara się zarządzenie Dyrekcji w sprawie rozpisywania dostaw przedstawić w zupełnie fałszywym świetle, łącząc ten rzekomo „szkodliwy nowy system”, ze sprawą tych personalnych przesunięć w Dyrekcji.

Będąc jaknajlepiej poinformowanym a zarazem ściśle obiektywnym obserwatorem wszystkich poczynań, tak złych jak i dobrych Gdańskiej Dyrekcji Kolejowej, zmuszony jestem w interesie prawdy przywołać tę fałszywą i tendencyjną kaczkę.

Prawdą jest, że w Dyrekcji Gdańskiej dokonano w ostatnich czasach, na razie częściowych przesunięć personalnych, a to właśnie ze względu na stwierdzoną przez organa Ministerstwa Komunikacji zbyt daleko posuniętą w tej Dyrekcji faworyzację nielojalnych elementów niemieckich, ze szkoda dla pracowników Polaków. Tych to właśnie zbyt pochopnych germanofilów zastąpiono ludźmi więcej dbalymi o polską rację stanu. Zmiana ta jednak, że dokonana w Wydziale Administracyjnym, nie ma i nie mogła mieć bezpośrednio wpływu na zmianę „systemu” przetargów, które przeprowadzane są przez zupełnie inny wydział, mianowicie przez Wydział zasobów.

Prawdą jest również, że z miana systemu przetargów nastąpiła, i to również wskutek poczynionych przez Min. Kom. i organa Najw. Izby Kontroli P. sporządzeń, iż w przetargach Gdańskiej Dyrekcji rozpanoszył się już od szeregu lat pewien system uprzywilejowanych monopolii, o czym już „Dziennik Bydgoski” w całym szeregu artykułów swego czasu obszernie pisał, wskazując na rozmaite jaskrawe nieprawidłowości, popełniane w Wydziale zasobów.

Skandaliczne afery dostawowe z „krajowymi firmami w rodzaju osławionych Braci Raskinów i in. lub z polskimi spółkami handlowymi utworzonymi umyślnie dla gdańskich dostawców kolejowych, w których **spółnikiem był naczelnik Wydziału Zasobów**, zmusiły obecny Rząd do podjęcia w tutejszej Dyrekcji gruntownej sanacji, którą na razie rozpoczęto od wydziału administracyjnego, który **świadomie utrudniał** wszelkie dochodzenia przeciwko winnym nadużyć urzędnikom, a nawet umożliwiał im osiągnięcie lepszych stanowisk. W wydziale zasobów zaś zlikwidowano na razie, rujnujący skarb kolejowy system „monopolii”, przez dopuszczenie do konkurencji przy dostawach firm **gdańskich**, a nie niemieckich, do czego zresztą Dyrekcja Gdańska na mocy polsko-gdańskich konwencji jest zobowiązana. Nie wynika jednakże z tego, że gdańskie firmy są w jakikolwiek sposób protegowane, gdyż przy zupełnie poprawnym i bezstronnym postępowaniu organów kolejowych przy przetargach, firmy gdańskie nie są w możności konkurować z uczciwymi firmami polskimi wobec znacznie wyższych kosztów produkcji i kosztów handlowych, oraz większych ciężarów podatkowych, której obciążony jest przemysł gdański.

Zmieniony obecnie „system” ma za **tem na celu przełamanie dotychczas panującego systemu familijnych monopolii**.

O ile „Ilustr. Kurjer Codzienny” chciał się zainteresować sprawami Gdańskiej Dyrekcji K. P. — a wierzymy szczerze, że pragnie to uczynić w chęci służenia dobrej sprawie, to wiadomości swe czerpać powinien ze źródeł więcej wiarogodnych i lepiej poinformowanych, a przedewszystkiem obiektywniejszych, aniżeli jest nim autor wyżej wspomnianej notatki. Znalazłby I. K. C. znacznie więcej nader interesujących „systemów” w Gdańskiej Dyrekcji, od których omawiania wstrzymały nas na razie względy oportunistyczne, oraz nadzieja, że rozpoczęta sanacja tej Dyrekcji nie utknie w połowie drogi.

Obserwator.

Złot abstenentów śląskich w Królewskiej Hucie.

W Królewskiej Hucie odbył się doroczny okręgowy zlot abstynencki. Zlot rozpoczął się nabożeństwem w kościele św. Barbary, poczem posiedzenie odbyło się w sali Rady Miejskiej. Referat sprawozdawczy z działalności wygłosił p. Sławiński. Po krótkiej dyskusji przyjęto szereg uchwał, przeważnie o charakterze organizacyjnym.

Tego dnia o godz. 4-ej po południu urządzony został z racji Złotu wielki wiec propagandowy, na którym wygłoszone zostały dwa agitacyjne przemówienia: „O szkodliwości alkoholu” dr.

Orszylska i „O potrzebie organizacji ruchu przeciwalkoholowego” przez p. Stawińskiego.

Wiec dał pożądane wyniki, bo zaraz po nim zapisało się 30 osób do towarzystwa abstynenckiego, a około 20 osób do Ligi Przeciwalkoholowej, której członkowie nie są obowiązani do bezwzględnej abstynencji ale słowem i czynem winni popierać sprawę ruchu przeciwalkoholowego.

Umysłowo chorą żonę związał i wrzucił do studni.

Michalina Błażejewska była chora umysłowo od dłuższego czasu. Sprzykrzyło się to jej mężowi Janowi, przy którym chora przebywała w Zdobunowie i — zaczął rozmyślać, jakby się od chorej uwolnić, a wziąć sobie do domu inną „babę”.

Wynikiem tych rozmyślań była wieść, jaka się rozeszła po miasteczku, że Błażejewska utopiła się w studni. Oględziny lekarsko-policyjne ujawniły jednak dziwne okoliczności tego „utopienia się”. Oto ślady na rękach i nogach wykazały, że denatka była związana sznurami.

Na ciele **nie miała żadnych śluczeń**, jakiego wydarzyły się niewątpliwie,

gdyby sama wpadła do studni i najwidoczniej po związaniu **była spuszczona w głąb studni na sznurze przywiązanym do korby**.

Przystąpiono wobec takich poszlak do ściślejszego wybadania męża, Jana Błażejewskiego, a gdy ten **zaczął płać się w zeznaniach**, aresztowano go **pod zarzutem utopienia chorej swej żony** i oddano do dyspozycji sędziego śledczego, który po przeprowadzeniu badania Błażejewskiego polecił osadzić w więzieniu.

Tak smutnie skończyły się rojenia o uwolnieniu się od kłopotu z chorą żoną. Zamiast małżeństwa więzienie.

„Król zbrodniarzy” sam oddał się w ręce policji.

W Filadelfii osławiony w całej Ameryce „król zbrodniarzy” Al. Capone oddał się sam w ręce policji i osadzony został w więzieniu.

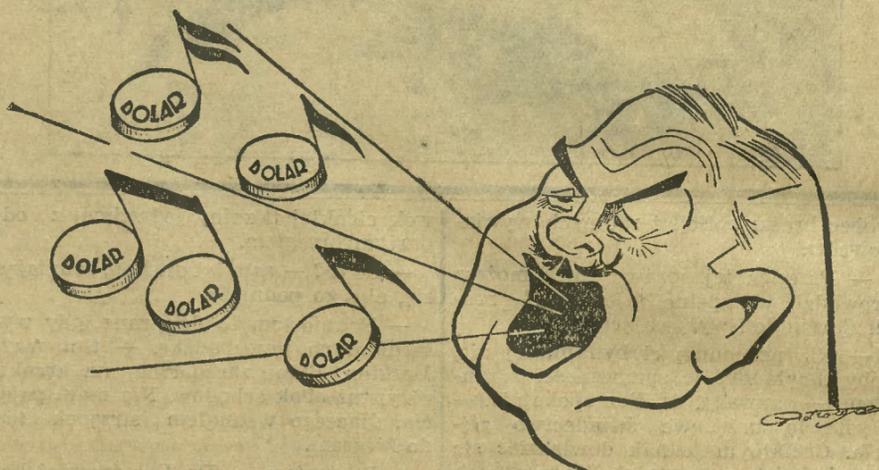
Oświadczył on, że pobyt w murach więziennych uchroni go najlepiej przed przeciwnikami, którzy grożą mu śmiercią.

Capone, jeden z najbogatszych mieszkańców Chicago, majątek swój zdobył

jako znakomity przemysłnik alkoholu. Prócz palacu w Chicago i luksusowej willi na wybrzeżu Florydy Capone prowadził dom otwarty na wielką skalę. Wiele osób z najwytworniejszych kół towarzyskich uważało sobie za sensację być gościem „króla zbrodniarzy”.

Posiadał on własną straż, złożoną z atletów, którzy strzegli go dniem i nocą.

Z chwili.

Najpopularniejszy dziś szlagier naszych macherów gospodarczych.

Ulewne deszcze w Małopolsce Wschodniej.

Nad powiatem borszczowskim przeszła silna burza z niezwykle ulewnym deszczem i piorunami.

Wieczorem wskutek oberwania się chmury wezbrały wszystkie okoliczne strumienie.

Szkody wyrządzone przez wylew są ogromne.

Woda zamuliła pola i ogrody, silny

prąd porwał kilka zabudowań gospodarczych wraz ze zbożem i inwentarzem i zerwał trzy mosty prywatne.

W samym Borszczowie woda zalała szereg mieszkań.

Podobnie katastrofalny deszcz przeszedł nad powiatem brzeżańskim, gdzie na przestrzeni kilkunastu morgów ulewny deszcz wymył doszczętnie całe zasiewy.

Z KRAJU.

Runięła ściana kamienicy.

Warszawę zaalarmowała wiadomość o katastrofie budowlanej, która wydarzyła się na ul. Smoczej. Wskutek nieudolnego prowadzenia robót dół na fundamenty wykopano z jednej strony tuż obok szczytowej ściany 5-cio piętrowej kamienicy, z drugiej zaś strony podkopano się pod jedno-piętrowy budynek. **Tylna ściana kamienicy pod którą się podkopano runęła**. Pod gruzami w chwili katastrofy znalazło się dwu robotni-

ków: Jan Matej i Adam Skibiński. W kilka minut po katastrofie na miejsce wypadku przybyły dwa oddziały straży ogniowej.

Niemcy boją się służby wojskowej.

Ekspozytura śledcza policji wojewódzkiej w Katowicach przytrzymała kilkunastu Niemców w wieku poborowym, którzy chcąc się uchylić od służby wojskowej zamierzali uciec zagranicę. Szczegóły tej sprawy trzymane są narazie w tajemnicy ze względu na to, czacie się śledztwo.

Już w najbliższych dniach

odbędzie się **ciągnięcie I-szej Klasy 19-tej Polskiej Loterii Klasowej**. Jeżeli jeszcze do dnia dzisiejszego nie zamówiłeś losu, to uczyni to natychmiast i dziś jeszcze zamówi szczęśliwy los w synnym ze swego szczęścia i niezawodnej kolekturze

Śląskiego Domu Handlowego

Katowice, ul. Św. Jana 11.

Konto P. K. O. nr. 300.649

Główna wygrana złotych 750.000
oraz wygrane po 400.000, zł. 350.000 zł.
150.000 zł. itd. na ogólną sumę
zł 28.232.000.

Zamówienia listowne załatwia się szybko i solidnie.

Wyciąć!

Pamiętaj!

Wyciąć!

Śląski Dom Handlowy

Katowice, ulica Jana nr. 11

Wyciąć!

Wyciąć!

Krwawa bójka na zabawie.

O 5 złotych dla orkiestry.

W Markach pod Warszawą, na odbywającej się zabawie prywatnej wywiązała sprzeczka pomiędzy uczestnikami, ponieważ 26-letni Władysław Król nie chciał dać 5 zł na orkiestrę. Gdy Król wyszedł na podwórze, został napadnięty przez trzech uczestników zabawy z których jeden uderzył nożem tak silnie, że Królowi

wypadły jęłita na wierzch.

Pozostali zbroje nie poprzestając na tem poczęli okładać nieszczęśliwego laskami, zadając mu trzy rany cięto-tłuczone głowy.

Rannego, po opatrunku, pogotowie przewiozło do szpitala Przemienienia Pańskiego. Sprawców krwawej zemsty policja aresztowała. Są to: Jan Mański, Władysław Książek i Adolf Mierzejewski.

Uczeń mści się na swym nauczycielu.

Uczeń gimnazjum w Nowym Sączu S. napadł na mieszkańca swego profesora A. i powbił kamieniami szyby w oknach. Policja wszczęła dochodzenia i ustaliła nazwisko sprawcy, którego oddała do ukarania sądowi.

Najważniejsze imprezy P.W.K.

w czasie od 25. V. — 31. V. 29.

Sobota, 25 maja: Przyjazd wycieczki Polaków z Ameryki: kupców i przemysłowców. — Zjazd przedstawicieli przemysłu konfekcyjnego. — Dalszy ciąg zjazdów: ekonomistów i statystyków polskich, oraz studentów medycyny. — Zwiedzanie Wystawy przez Kółka Rolnicze.

Godz. 14-ta: Międzynarodowe konkursy hipiczne.

Niedziela, 26 maja: Dalszy ciąg zjazdów: ekonomistów i statystyków oraz studentów medyków. — Zjazd delegatów powstańców DOK VII. — Walny zjazd Wielkopolskiego Tow. Kółek Rolniczych, w liczbie 10.000 osób.

Godz. 15-ta: Wyścigi konne na Ławicy. — Mecz hokejowy Poznań-Gdańsk na Stadionie sportowym.

Poniedziałek, 27 maja: Godz. 14-ta: Międzynarodowe konkursy hipiczne. — Kółka Rolnicze zwiedzają Wystawę.

Wtorek, 28 maja: Przyjazd wycieczki Polaków z Ameryki.

Godz. 15-ta: Wyścigi konne na Ławicy. — Pokaz gimnastyczny młodzieży szkolnej okręgu poznańskiego. — Kółka Rolnicze zwiedzają Wystawę. — Trzy wycieczki z Belgii.

Środa 29 maja: Zjazd bibliotekarzy i bibliofilów (około 500 osób). — Klubowa gra w polo na Hippodromie. — Zjazd instalatorów wodociągu i gazociągu. — Kółka Rolnicze zwiedzają Wystawę.

Czwartek, 30 maja: Zjazd Związku Lekarzy Państwa Polskiego.

Godz. 12:30: Odsłonięcie pomnika Bolesława Chrobrego w Gnieźnie z udziałem Prezydenta Rzplitej.

Godz. 13-ta: Poświęcenie chorągwi 69 pp. z udziałem Prezydenta Rzplitej. — Kółka Rolnicze zwiedzają Wystawę.

Godz. 15-ta: Wyścigi konne na Ławicy. — Zawody o mistrzostwo Związku Strzeleckiego (Warownia VII).

Piątek, 31 maja: Dalszy ciąg Zjazdu Lekarzy oraz dalszy ciąg zawodów o mistrzostwo Związku Strzeleckiego (Warownia VII). — Klubowa gra w polo — Kółka Rolnicze zwiedzają Wystawę.

Mowa J. E. ks. arcybiskupa dr. Franciszka Marmaggi'ego nuncjusza apost., wygłoszona podczas uroczystości otwarcia Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu, dnia 16 maja 1929 r.

Panie Prezydencie, Eksceleńco, Panowie!
Dziękując Panu, Panie Prezydencie Rzeczy-
pospolitej, za zaszczyt, uczyniony Ciąu Dyploma-
tycznemu, akredytowanemu przy Waszej
Eksceleńcy, w dniu tym, w którym Pan po-
wziął szlachetną myśl zaproszenia nas na
otwarcie tej Wystawy i okazania nam pono-
wnie swej ujmującej gościnności, proszę pozwo-
lić mi wyrazić słowa pozdrowienia, pełne naj-
wyższego i najszczerzego podziwu.

Szczęśliwa idea, na której urzeczywistnienie
dziś spoglądamy, że wszechmiar godna jest
Pańskiej wysokiej umysłowości, inicjatywy
i ducha organizacyjnego. W obliczu tych owo-
ców pracy, powstałych wysiłkiem najtęższej
energii i sił, które widzimy dziś uwiecznione
tak wielkim sukcesem, odczuwamy potrzebę
połączenia się z Pańską uzasadnioną radością,
dumni z tego, że reprezentujemy tutaj naszych
Dostojnych Zwierzchników i Naczelników
państw, że znajdujemy się wśród narodu, który
umie tworzyć cuda tak dobroczynnej i pokojo-
wej działalności. Niezwykle te czyny stają się
dla nas nauką bezcenną, której niezatarte
wspomnienia zaniesiemy każdy z nas do swej
ojczyzny, żeby się nią z wszystkimi podzielić.

Skupiając tutaj, w Poznaniu, w żywo tę-
tniącym sercu wytwórczości polskiej, w dziel-
nicy, która jest kolebką Polski, narodowej i re-
ligijnej kultury, — przedstawiciele przemysłu
i pracy Waszego państwa, — okazujecie nam
tutaj nową kartę historycznego Waszego odro-
dzenia. Składamy Wam za owoce tych wy-
siłków powinszowania na ręce Dostojnego
Zwierzchnika Państwa Polskiego, J. E. Prezy-
denta Rzeczypospolitej, którego światły umysł
i serce ojcowskie czuwają nad przyszłością
Waszego Narodu. Winszujemy Rządowi, prze-
wodnikom, organizatorom, wystawcom i wszy-
stkim tym, których ofiarny udział pozwolił na
taki sukces. Winszujemy miastu i całej lu-
dności poznańskiej i wyrażamy jej uczucia na-
szej serdecznej sympatii.

Mieliśmy możność zaobserwowania radości,
która promieniowała tego ranka na czołach
obywateli poznańskich i wszystkich tych
dzielnych artystów i robotników — żywej siły
każdego postępu — którzy mogliby być dumą
każdego narodu. Patrząc na nich i zastanawia-
jąc się nad wielkim dowodem szlachetności
i poświęcenia, okazanego przez nich w tym
pierwszym tworze geniuszu pracy polskiej,

Nieszczęśliwe wypadki w kopalniach.

W kopalni Brady I, w Łaziskach Gór-
nych na pokładzie górnym w jednym
z oddziałów oberwała się ściana węglowa
zasypując 2 górników Mikołaja
Woźniakowskiego i Franciszka Nieradzika.
W wyniku wszczętej niezwłocznie
akcji ratowniczej wydobyto już
tylko zwiłki tragicznie zmarłych gór-
ników. Na miejsce wypadku przybył
niezwłocznie przedstawiciel urzędu
górniczego, który prowadzi w tej sprawie
dochodzenia.

W kopalni Maks w Mfchałowicach
wskutek oberwania się węgla na filarze
w głębokości 240 metrów, zabity został
rębacz Robert Zawiszczak.

Niezwykłe samobójstwo nauczyciela z 14-letnią uczennicą.

Nadzwyczajne wrażenie wywołał w
Pradze Czeskiej podwójny zamach sa-
mobójczy 30-letniego nauczyciela Er-
nesta Lawosta i 14-letniej uczennicy An-
ity Kulman.

Ciała ich znaleziono na Niebieskiej
Górze, przykryte arkuszem białego pa-
piero, na którym wypisane były duże-
mi literami słowa: „umieramy pod
świergotem ptaków”.

Ręce dziewczyny były przywiązane
chustką do rąk Lawosta.

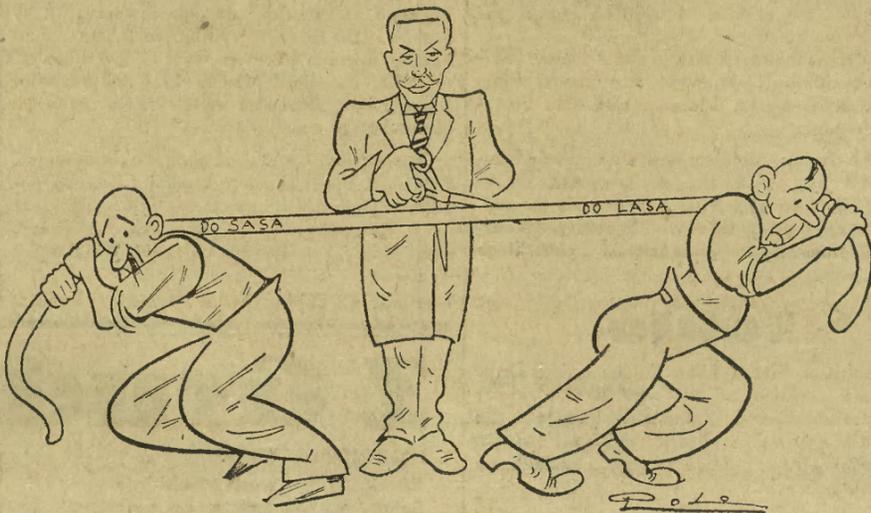
Cyganie mołdawscy przed sądem.

Praga, 23. 5. W Koszycach rozpoczął
się olbrzymi proces przeciwko 19 cyga-
nom z Mołdawji. Proces ten wywołuje
już od dwu lat wielką sensację euro-
pejską. Zainteresowanie procesem po-
chodzi stąd, iż w ciągu dwuletniego
śledztwa pojawiły się w prasie zagranic-
nej wiadomości, które obiegły całą
Europę, że cyganie ci oskarżeni są o
ludożerstwo. Na początku dzisiejszej
rozprawy, przewodniczący oświadczył,
że cyganie nie są oskarżeni o ludożer-
stwo, natomiast akt oskarżenia zarzu-

przyszły mi na myśl słowa Arystotelesa: „Quod
laboriosus acquiritur, carius diligitur”. Pomy-
ślałem o tem niezłomnym prawie Opatrzności
Bożej, która ustanowiła pracę, jako fundament
postępu, szczęścia, szlachetności i wzniosłości
moralnej.

Niech Bóg użyczy Wam, Polacy, najwyższej
pomyślności. Szerokie drogi Waszej przyszo-
ści są przed Wami otwarte. Naród Wasz, ry-
czerz ideału i pracy, sięga do źródeł wielkości
i sławy!

Po otwarciu poznańskiej wystawy.

Oby prezydent Mościcki raz kiedyś i taką taśmę przeciął!

Powrót narodowej pielgrzymki polskiej z Ziemi św.

(KAP) Dnia 12. bm. powróciła z Ziemi Świę-
tej pierwsza polska pielgrzymka narodowa, zor-
ganizowana przez kancelarję Prymasa Polski w
Poznaniu. Brało w niej udział 96 osób ze wszy-
stkich dzielnic Polski pod przewodnictwem
J. E. ks. biskupa Okoniewskiego z Pomorza. Pielgrzymka wyruszyła z Polski 6 kwietnia i
w drodze zwiedziła: Budapeszt, Białogrod,
Ateny, w Egipcie: Kair, Memfis, Heljopolis,
Matarjech, Piramidy, Luksor i Karnak. W Ziemi
św. bawiła 12 dni, zwiedzając szczegółowo Je-
rozolimę, Betleem, Judeę, Morze Martwe, dolinę
Jordanu, potem Galileję z Nazaretem,
Górę Tabor, Kanę Galilejską, Morze Tyber-
jadzkie i okolice. Z Ziemi św. pielgrzymka uda-
ła się do Syrii, gdzie zwiedziła Damaszek i
Baalbek. Z Syrii przez całą Azję Mniejszą
podażyła pielgrzymka do Konstantynopola i
wreszcie do Bukaresztu, skąd wróciła do kraju.

We wszystkich państwach, przez które prze-
jeżdżała pielgrzymka, wzbudzała wielkie za-
interesowanie; na wszystkich też cudzoziemców
zrobiła duże i bardzo dodatnie wrażenie. Po-

selstwa nasze i konsulaty zagraniczne robiły jej
znaczące udogodnienia i urządziły na jej cześć
uroczyste przyjęcia. W Grecji na przyjęciu
obecny był sam premier grecki, Wenizelos.
Bardzo wiele serca okazał pielgrzymce p. po-
seł Zbyszewski w Jeruzolimie i otoczył ją ścią
ojcowską opieką.

Pielgrzymka miała charakter nie tylko reli-
gijny, ale i głęboko naukowy. Zwiedziła wszy-
stkie zabytki starożytnego świata, wspaniałe
ruiny świątyń, a objaśnień udzielał specjalni
przewodnicy miejscowi i dwaj polscy profeso-
rowie, mianowicie ks. Archutowski z Krakowa
i ks. Kowalski z Poznania. Bardzo wiele cen-
nych objaśnień udzielał sam przewodnik piel-
grzymki, niezłomny ks. biskup Okoniew-
ski.

Komitet pielgrzymki, na którego czele stał
ks. dyr. Czeszewski z Poznania, wywiązał się
ze swego zadania znakomicie, pielgrzymka bo-
wiem zorganizowana była świetnie, ku zupeł-
nemu zadowoleniu wszystkich uczestników,
którzy w czasie podróży otoczeni byli nadzw-
yczajną opieką.

Uczestnicy pielgrzymki, w sercach których
i pamięci zostaną na zawsze nie zatarłe wra-
żenia, doznane w czasie podróży, poczuwając
się do obowiązku, składają publicznie gorące
podziękowanie J. E. ks. kardynałowi Prymasowi
Hłondowi, z którego inicjatywy zorganizowana
została pielgrzymka, oraz Komitetowi jej, a
zwłaszcza ks. dyr. Czeszewskiemu za wzorowe
przeprowadzenie jej.

Specjalne słowa podziękują uczestnicy
J. E. ks. biskupowi Okoniewskiemu za niez-
mordowane przewodnictwo w pielgrzymce.

Państwa, gdzie rozwód jest niemożliwy.

(KAP) Wśród państw, gdzie rozwód jest
niemożliwy, należy wymienić Włochy, które
nawet w najgorszych swych czasach rzą-
dów liberalnych, nigdy go nie uznawały.
Jeżeli teraz w konkordacie, zawartym mię-
dzy Stolicą Apostolską a państwem włos-
kiem, znajdują się postanowienia, doty-
czące kwestji małżeńskiej, to są one tylko
nowym zabezpieczeniem przez traktat pań-
stwowy ustawodawstwa włoskiego, odpo-
wiadającego w ogólności przepisom ko-
ścielnym.

W państwie brytyjskiem małżeństwo u-
ważane jest za nierozwiązalne w kolonjach
Malta i Trynidad. Na Malcie, która ma
ludność katolicką, prawo kanoniczne jest
również prawem krajowym. W Trynidadzie

zasada nierozwiązalności małżeństwa jest
dziedzictwem prawnym jeszcze z czasów
panowania Hiszpanji. Niemożliwym z punk-
tu widzenia prawnego jest rozwód rów-
nież w Hiszpanji.

To samo dotyczy Austrii, choć tam w
praktyce zasada ta jest usunięta przez ma-
sowe udzielanie dyspens małżeńskich nie-
katolikom i tym, którzy wystąpili z Kościo-
ła, zwłaszcza przez zarząd krajowy w Wie-
dniu.

We wszystkich dziesięciu republikach
Południowej Ameryki rozdział małżonków
jest wprawdzie dozwolony przez prawo, ale
powtórne wstąpienie w związek małżeński
za życia drugiej strony jest zakazane.

ZE ŚWIATA.

1200 drewnianych domów spłonęło w mieście japońskim.

W mieście Funatsu u stóp Alp japoń-
skich wybuchł z niewiadomych do-
tychczas przyczyn groźny pożar.

Ogień podsypany wiatrem, objął bi-
skawicznie całe miasto, zbudowane,
jak większość miast japońskich, z
drzewa.

Pastwą płomieni padło około 1200 do-
mów.

Wielu mieszkańców, zaskoczonych
ogniem w mieszkaniach, spłonęło ży-
ciem. Liczby ofiar nie zdołano narazie
ustalić.

Władze tokijskie wysłały do nawie-
dzonego przez katastrofę miasta samo-
chody z środkami żywności i lekar-
stwami oraz namiotami.

Z pobliskich miast wyjechały od-
działy sanitarne i lekarze, aby uchro-
nić ludność przed wybuchem.

Królowe piękności w Galwestonie.

Na parowcu francuskim Rocham-
beau przybyły europejskie królowe
piękności na konkurs do Galvestonu,
mianowicie Niemka Grahn, austriacka
piękność Liza Goldarbeiter oraz Miss
Rumunja i Miss Luxemburg.

Z pośród przybyłych do Galvestonu
jedną tylko panną Goldarbeiter brała
udział w konkursie paryskim.

W Rumunji i w Niemczech obrano
nowe królowe piękności.

Ameryka podniosła stopę procentową.

12 największych banków uchwalilo
zalecić Bankowi Centralnemu Federal-
Reserve-Board podniesienie redyskon-
ta na proc., co obowiązywałoby wszy-
stkie banki Federal-Reserve.

Z WIELKOPOLSKI i POMORZA

Śmierć za papierosa.

Poznań, 23. 5

Z Poznania donoszą: Na szosie między Zegrzem a Chartowem został zamordowany Michał Posucha. Jak wykazało śledztwo, Posucha został napadnięty przez czterech pijanych osobników i za to, że nie chciał poczęstować ich papierosami otrzymał śmiertelną ranę i wkrótce zmarł.

Krwawa zabawa wiosenna w pow. gnieźnieńskim.

Na zabawie wiosennej w ogrodzie gosp. Ślusarczyka w Goślinowie pow. Gniezno, niej. Kamiński Stefan i Wojtkowiak Józef z Gniezna wszczęli z szoferem Frankowskim Kazimierzem z Goślinowa bójkę, w trakcie której Frankowski otrzymał kilka pchnięć nożem. F. wy dobył wówczas rewolwer i w obronie swej zaczął strzelać na napastników. Kamiński otrzymał dwa strzały w prawe przedramię, a Wojtkowiak strzał w pierś. Nie biorący udziału w bójce szeregowiec 68 p. p. z Wrześni Wilkosz Stanisław otrzymał strzał w pierś a robotnik Bacik Ludwik z Goślinowa otrzymał strzał w brzuch. Kamińskiego, Wojtkowiaka i Bacika odstawiono do szpitala „Czerwonego Krzyża” w Gnieźnie, a Wilkosza do szpitala wojskowego w Poznaniu.

Program walnego zjazdu

członków Wlkp. Tow. Kółek Rolniczych.

Walny zjazd członków Wlkp. Tow. Kółek Rolniczych odbędzie się w Poznaniu dnia 26 maja. Program zjazdu jest następujący:

Godz. 10,00: Zbiórka i ustawienie się oddziałów Powiatowych W. T. K. R. i Kółek ze sztandarami w kolumny na boisku „Sokoła” przy Bramie Dębińskiej.

Godz. 10,55: Wjazd pana Prezydenta Rzeczypospolitej na boisko.

Godz. 11,00: Polowa msza św. i przemówienie.

Godz. 12,00: Rozpoczęcie zjazdu:

1. Zagajenie i referat o stanie, potrzebach rolnictwa i organizacji W. T. K. R. — wygłosi prezes W. T. K. R. p. Leon Plucifski.

2. Słowo powitalne wygłosi współzałożyciel Kółek Rolniczych w Wielkopolsce p. Józef Thomas.

3. Przemówienie pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

Godz. 13,00: Odejście pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

4. Przemówienie pana ministra rolnictwa Karola Niczabytowskiego.

5. Przemówienie pana ministra reform rolnych prof. dr. Witolda Staniewicza.

6. Przemówienie prezesa Związku Polskich Organizacji Rolniczych p. Kazimierza Fudakowskiego w imieniu zunifikowanych organizacji rolniczych.

7. Zakończenie zjazdu.

Godz. 14,30: Zorganizowany wymarsz na teren Powszechną Wystawę Krajową.

FORDON. Tow. śpiewu „św. Cecylii” urządziło w niedzielę, dnia 26. bm. o godz. 6 rano wielką wycieczkę parowcem z Fordonu do Chelma. Na pokładzie przygrywać będzie doborowa orkiestra. Program wycieczki jest bardzo urozmaicony. Bilet w obie strony 4 zł. Dla gości z Bydgoszczy, komunikacja dobra. Odejście pociągu z Bydgoszczy 5,05, przyjazd do Fordonu 5,23. Po powrocie wycieczki pociąg z Fordonu do Bydgoszczy o godz. 21,33; kursują także autobusy.

PAKOŚĆ. Skazani za krzywoprzysięstwo. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Gnieźnie zostali skazani za krzywoprzysięstwo: Stolpe z Pakości, Wójcik z Kolodziejewa i Towarnicki z Pałuczyn, pow. mogileńskiego — wszyscy po półtora roku więzienia, jak również Józef Fika z Polskiej Wsi za namawianie do krzywoprzysięstwa również na półtora roku więzienia.

Ujście.

Zarząd fabryki szkła w Ujściu, przystąpił do budowy nowego oddziału fabryki, w którym będzie ustawiona jedyna w Polsce maszyna do wyrabiania flaszek. Wymieniona maszyna pomysłu amerykańskiego, nabiera z kotła płynną masę szklaną i sama wydmuchuje flaszki, urabia ją w formie i wyrzuca już gotową. Maszyna ta ma produkować do 20.000 flaszek na dobę. Przy budowie, prowadzonej przez jedną z firm poznańskich, znalazło zatrudnienie w sezonie bieżącym 150 robotników. Budowa oddziału będzie ukończona w jesieni br.

Szubin.

Wypadek samochodowy. Dnia 16 bm. około godz. 11 przed południem uległ zupełnemu zniszczeniu samochód ciężarowy właścicielki majątności i browaru p. Elzy Rosenowej z Szubińskiej Wsi. Samochód ten wioził z Szubina do Kcyni kilka beczek piwa, wagi 10.000 kg. Przy mijaniu samochodów Standard Nobel Warszawa, na odległość 300 mtr. od stacji kolejowej Zalesie, na szlaku Szubin-Kcynia samochód ciężarowy p. Rosenowej wpadł na drzewo przydrożne, przewrócił się i uległ zupełnemu zniszczeniu. Kierowca samochodu firmy Nobel nie odniósł żadnych okaleczeń, zaś siedzący na samochodzie robotnik Franc. Grzegorzek z Szubińskiej Wsi, odniósł lżejsze okaleczenia klatki piersiowej. Kto ponosi winę, ustala dochodzenia, które natychmiast zostały wdrożone.

Mianowanie zastępcy wójta na obwód Szubin. W miejsce zmarłego Franciszka Weckwerta z Zakowa mianował p. wojewoda poznański zastępcą wójta na obwód Szubin p. Edwarda Żółtowskiego, posiadziela ziemskiego w Słupach.

Nakło.

Osobiste. Przed kilku dniami odbył się w kościele parafjalnym w Rawiczu ślub kupca i przemysłowca p. Stanisława Pawłowskiego z Nakła z p. Heleną Drożdżewską z Poznania. Błogosławieństwo małżeńskiego udzielił ks. prob. Gumprecht.

Gniewkowo.

Bractwo Kurkowe urządziło w Zielone Świątki tradycyjne strzelanie o godność króla kurkowego. O godz. 12,45 wyruszone z hotelu dworcowego z orkiestrą Tow. Powstańców i Wojaków. Podczas wynoszenia sztandaru odegrała orkiestra „Jeszcze Polska nie zginęła”. Następnie udał się pochód po króla, mistrza kominiarskiego Raflika. Pierwszy strzał oddał król Raflik na cześć Rzeczypospolitej, drugi miejscowy burmistrz na cześć pana Prezydenta R. P. a trzeci naczelnik p. Przybylski na cześć bractwa. Przy strzelaniu o godność królewską zdobył najwięcej punktów właściciel fabryki p. Jarząbkiewicz. Goście przy dźwiękach orkiestry spędzili wesoło popołudnie. Wieczorem odbyła się w hotelu Dworcowym zabawa tańeczna i wspólna kolacja.

Ponigródz.

Ku uczczeniu poległych powstańców. Jak o tem w swoim czasie donosiliśmy, staraniem ks. dyr. Filipiaka i przy pomocy obywatelstwa parafji tut. zostanie pobudowany piękny nagrobek ku uczczeniu pochowanych tamże powstańców śp. Poznańskiego i Grzegorka w wykonaniu p. Zawoli z Wągrowa. Odświeżenie i poświęcenie odbędzie się dnia 9 czerwca.

Nieszczęśliwy wypadek. Dzierżawca domeny Głogowiniec p. Drogowski tak nieszczęśliwie upadł, iż złamał sobie nogę.

Zebranie Tow. Powstańców i Wojaków odbyło się pod przewodnictwem prezesa Szopińskiego w drugie święto Zielonych Świątek. M. in. omawiano sprawę poświęcenia i finansowania budowy pomnika-nagrobka poległym towarzyszom. Uchwalono dobrowolnie opodatkowanie się na ten cel.

Święto druchen. Stow. Młodych Polek obchodziło w drugie święto Zielonych Świątek swoje doroczne święto związkowe. Po nieszpornach zebrali się młodzież żeńska i parafianie w sali Domu Katolickiego na uroczystą akademię, na której program składały się: przemówienie ks. patrona, śpiewy i deklamacje.

Ostrow.

Z Rady miejskiej. Na piątkowym posiedzeniu Rady miejskiej dokonano wyboru sekretarza prezydium Rady, którym został p. Józef Szczepaniak oraz członka komisji rewizyjnej p. Ignacego Salamonowicza. Poza tem uchwalono zaciągnąć pożyczkę w wysokości 1.000 zł na budowę koszar dla eksmitowanych.

Tradycyjne strzelanie o godność króla kurkowego rozpoczęło się w 2-gie święto Zielonych Świątek. Rano odprawiona została msza św., poczem w pochodzie udano się ze sztandarami do Strzelnicy, gdzie oddano strzały honorowe. Po południu, przy licznych udziałach gości, odbyła się zabawa ogrodowa.

Nagły zgon. W ub. wtorek zmarła nagle na udar serca s. p. Kwiatkowska Marcjanna, matka adw. Kwiatkowskiego z Ostrowa. Nielitościwa śmierć zaskoczyła s. p. zmarłą przy ul. Kolejowej, w drodze do pociągu poznańskiego.

Tczew.

Stow. Młodzieży Katolickiej w Suchostrzygach. W pierwszej połowie maja zawiązało się w pobliskich Suchostrzygach Stow. Młodzieży Katolickiej. Na zebraniu organizacyjne przybyli: ks. kuratus Młyński i ks. wikary Goga z Tczewa wraz z nowomiejskim Stow. Młodz. Katolickiej z orkiestrą na czele. Obrady rozpoczęły się w sali p. Behrendta, przy współudziale członków Tow. Powst. i Wojaków. Pierwszy przemówił ks. kuratus Młyński, który przedstawił cel zebrania. Na ławników wybrano pp. Jankowskiego, Ryńskiego i Brelińskiego. Wpisano na członków nowego towarzystwa 49 druhow. Do zarządu wybrani zostali pp.: Jankowski prezes, sekretarz Ryński, Kaszubowski skarbnik, naczelnik Muchliński i gospodarz p. Domagalski. Patronem został ks. wikary Goga. Szczęść Boże nowej placówce!

Sprostowanie. W „Dzienniku Bydgoskim” z dnia 15. bm. w korespondencji z Tczewa podano mylnie „Wycieczka do Grudziądza”, za miast do „Gorzdziaja”. Wycieczkę powyższą urządziło Tow. Powstańców i Wojaków z Tczewa.

Bazar na Zakład św. Wincentego. Komitet

Z Grudziądza.

Z TEATRU POLSKIEGO.

Piątek, 24 bm. występ Solskiego.

Sobota, 25 bm. teatr nieczynny.

Niedziela, 26 bm. „Popas Króla Jegomości” ostatni raz.

W piątek „Fryderyk Wielki”, występ mistrza Solskiego. Jak było do przewidzenia, występ Ludwika Solskiego obudził ogromne zainteresowanie. Już dziś pozostała niewielka ilość biletów i dlatego radzimy wcześniej się w nie zaopatrzyć. Premjera „Fryderyka Wielkiego” z mistrzem Solskim w Toruniu odbyła się przy wyprzedanej do ostatniego miejsca widowni. Oklaskom na cześć znakomitego gościa nie było końca. A stopy żywych kwiatów były najlepszym uznaniem i wyrazem uczuć publiczności. „Fryderyk Wielki” należy do najlepszych ról w repertuarze wielkiego artysty. Postać starego Fryca w interpretacji Solskiego nabiera specjalnych kolorów i zadziwia swoją bogatą techniką. Początek przedstawienia wyjątkowo o godzinie 8,15. Bilety do nabycia w dziennej kasie teatru.

Wieczór autorski w Grudziądzu. W ub. sobotę w salach Muzeum Miejskiego w Grudziądzu odbył się nader sympatyczny wieczór koła miłośników literatury, na którym wygłoszono cały szereg własnych utworów. Duchowym niejako przewodnikiem tego wieczorku literackiego był p. Stanisław Obrzud, człowiek, którego nazwisko ma już swój walor w piśmiennictwie naszym. Conferencierem był red. L. Sobucinski który na wstępie zarysował cele takich wieczorów, mających stworzyć atmosferę godziwej rozrywki duchowej. Odczytano ładne wiersze p. A. Niewiakowskiej, p. Stan. Jasińskiego recytował fragment ze sztuki „Wielki książę Konstanty”, również przepięknie wypowiedziała swe liryki p. J. Korczakowska, następnie utwory pp. St. Dewoyno-Wolskiego, Niewskiego, Myslińskiego. Zachwyt wzbudziła pełna nastroju, o motywach góralskich ballada p. Obrzuda. Wieczór zgromadził elitę towarzyską naszego miasta. Wspólna fotografia zakończyła ten skromny a tak sympatyczny wieczór autorski. Wreszcie ukonstytuowało się kolo artystyczno-literackie, którego jednym z ważniejszych zadań będzie krzewienie zamiłowania do arcydzieł naszej literatury przez częste urządzenie wieczorów literackich. Prezesem koła jednogłośnie wybrano p. St. Obrzuda, wiceprezesem p. St. Jasińskiego, gospodarzem p. Świackiego, sekretarzem p. Myslińskiego. Zaznaczyć należy, że do powodzenia wieczoru w wielkiej mierze przyczynił się prof. W. Szczepblewski, a równocześnie odbywająca się wystawa plastyków warszawskich i wystawa prac uczniów Pomorskiej Szkoły Sztuk Pięknych były bardzo miłą atrakcją wieczoru.

Złote gody małżeńskie. Franciszek Majewicz z swą małżonką Juljaną Kwiatek z domu Grzeskiewicz, obchodzili w II. święto Zielonych Świątek złote gody małżeńskie. Uroczysta msza św. odbyła się w Farze o godz. 8 rano, którą celebrował ks. wikary Felchner. Liczni znajomi złożyli jubilatowi swe życzenia, aby przy czerstwym zdrowiu doczekali się godów diamentowych. Ad multos annos.

Z życia hallerczyków. W sobotę, dnia 25. bm. o godzinie 7 wiecz. odbędzie się w lokalu p. Jankowskiego przy ulicy Kościuszki 28, zebranie miesięczne Placówki. Ze względu na obszerny i bardzo ważny program obrad, obecność wszystkich członków Placówki i Drużyny błękitnej jest pożądana. Zarząd.

„Bazarowy” apeluje do wszystkich towarzyszów tczewskich z gorącą prośbą, aby w dniu 7 lipca nie urządzali żadnych imprez zabawowych lub wycieczkowych, albowiem w dniu tym komitet urzędu „Bazar” na rzecz Zakładu św. Wincentego.

Z targu. Wieprzowina 1,50 zł, wołowina 1,30—1,40, cielęcina 1,00, skopowina 1,20, smalec 2,40, łój 1,50, masło 3,30—3,40, jaja mendel 2,50, gęsi 10,00—11,00, węgorez 2,00, szczupaki 1,80, liny 1,70, plotki 1,20, sałata w główkach po 10 groszy, marchew 20 gr, brukiew 10 gr.

Byślów.

Konferencja nauczycielska. W szkole powszechnej odbyła się konferencja nauczycielska rejonu konferencyjnego Byślów, pod przewodnictwem p. Ziemińskiego, kier. szkoły. W konferencji wziął udział powiatowy inspektor szkolny p. Zdek. Referat na temat: „Rysunki w nauce geografii” wygłosił p. Wirbicki, nauczyciel z Byśławia. Lekcje przeprowadzili: p. Malewski nauczyciel z Byśławia na temat: „Rozkład wiatrów na kuli ziemskiej”, p. Mechliński nauczyciel z Minikowa na temat: „Pszczola i jej praca”.

Z grudziądzkiego Towarzystwa Wioślarskiego „Wisła”. W niedzielę, dnia 26. bm. odbędzie się oficjalne otwarcie przystani towarzystwa. Program uroczystości jest nast.: godz. 8,45 zbiórka członków w uniformach galowych na podwórzu „Unji” przy ul. Wenckiego, 9,00 wymarsz z orkiestrą do kościoła farnego, ulicami: Radzyńska, Strzelecka, pl. 23 Stycznia, Sienkiewicza i Mickiewicza; 9,30: msza św.; 10,00: Wymarsz z kościoła na przystań, ul. Długa, Stara, Wybickiego, Lipową i Forteczną; 11,00: przemówienia i podniesienie bandery; 11,30: chrzest łodzi. Od 13 do 17 przerwa obiadowa. Od 17 herbatka z tańcami na przystani.

Zebranie członków Zw. Obrony Lokatorów na m. Grudziądz i okręg odbędzie się w piątek dnia 24. bm. o godzinie 6,30 wiecz. w domu Ludowym Flora przy ul. Rybackiej. Wobec bardzo ważnych spraw uprasza się o konieczne przybycie członków oraz sympatyków.

Doroczne strzelanie Bractwa Strzeleckiego. Bractwo Strzeleckie obchodzi uroczystość w Zielone Świątki swe doroczne strzelanie o godność króla kurkowego. Strzelanie rozpoczęło się w II. święto. Bractwo strzeleckie dość licznie się stawiło. Podczas zawodów w Strzelnicy grała orkiestra Młodzieży Katolickiej. Strzelanie zakończyło się we wtorek dnia 21. bm. Królem został proklamowany p. Gronek, mistrz piekarski, I rycerzem p. Górski, II p. Czapański. Order wędrowny w strzelaniu do tarczy królewskiej uzyskał p. Zajczkowski. W strzelaniu do tarczy kubkowej, kubek otrzymał p. Matuszewski, I nagrodę p. Grobelny, 2. p. Poley, 3. p. Kellas, 4. p. Sporny. Tarcz pieniężna: 1. nagrodę p. Polley, 2. p. Grobelny, 3. p. Peikert, 4. p. Kellas, 5. p. Jasiński i 6. p. Rost. Tarcz kubkowa z dnia 21. bm.: kubek otrzymał p. Zajczkowski, 1. nagrodę p. Mollin, 2. n. Kamrowski, 3. p. Laskowski, 4. p. Grobelny, 5. p. Matuszewski, 6. p. Mazur. Tarcz orderowa: 1. nagrodę otrzymał p. Kamrowski, 2. p. Kochnicki, 3. p. Mollin, 4. p. Matuszewski, 5. p. Grobelny. Order, ofiarowany przez dotychczasowego króla p. Grobelnego zdobył p. Mollin. Order ofiarowany przez p. Jasińskiego zdobył p. Matuszewski. Order dla najlepszego strzelca w dwudniowym strzelaniu zdobył p. Matuszewski. Tarcz pieniężna w dniu 21. bm., 5 nagród: p. Grobelny, p. Jasiński, p. Czapczycki, p. Polley i p. Gończ. Po zakończeniu strzelania odbyła się uroczysta proklamacja króla kurkowego. Insignia królewskie nowo wybranemu królowi wręczył b. król dyr. Wł. Grobelny, który przy tej sposobności wygłosił piękne, serdeczne przemówienie. Obecny prezydent miasta p. Włodek złożył Bractwu Strzeleckiemu serdeczne życzenia i zakończył swe przemówienie okrzykiem na cześć Bractwa, zaś nowy król p. Gronek wznosił okrzyk na cześć Rzeczypospolitej i Jej Prezydenta. Wieczorem bawiono się ochoczo w salach Strzelnicy.

AUDYCJE RADJOFONICZNE. PIĄTEK, 24 MAJA.

17,55—18,50 Poznań. Transmisja z Pawilonu P. W. K.). Koncert popularny.
20,00 Wrocław. Wesoły wieczór humoru.
20,15—22,15 Poznań, Katowice, Kraków, Warszawa, Wilno. Festival muzyki polskiej.
20,40 Langenberg. „Tristan i Izolda” R Wagnera.

Z Torunia.

Nocny dyżur ma do dnia 24 bm. włącznie apteka „Radziecka”, ul. Szeroka.

Z TEATRU POMORSKIEGO.

W piątek dnia 24 bm. o godz. 20,15 wystąpi na scenie naszej zespół teatru grudziądzkiego z p. Marją Hryniewiczówną, artystką Teatru Narodowego w Warszawie na czele. Grana będzie znakomita komedia w 3 aktach D. Niccodemi'ego „Nauczycielka”. Ceny miejsc normalne.

W sobotę, dnia 25 bm. o godz. 20,15 odbędzie się pierwsze przedstawienie „Skapca” Molierowskiego, z występem Ludwika Solskiego. Postać Harpagona w interpretacji Solskiego, stanowi rewelację sceniczną, gdyż na scenach zagranicznych i polskich była tradycja gry tej postaci w charakterze dramatycznym; Solski stwarza natomiast postać komiczną, pełną plastyki i bogactwa szczegółów. Genjalna reżyserja Solskiego da możność dużego popisu dla współgrających artystów pp. Senowskiej, Sznage-Andruszewskiej, Makarczyka oraz pp. Dobrowolskiego, Jaglarza, Orzechowskiego i Ulińskiego.

Sfery pedagogiczne powinny skorzystać z możliwości zaprezentowania młodzieży tego klasycznego dzieła Molier'a w genialnej grze Solskiego.

Osobiste. Dnia 23 bm. odbył się w kościele św. Jana w Toruniu ślub p. Mieczysława Bażyńskiego, redaktora „Głosu Robotnika” z p. Czesławą Malakówną. Gości weselnych podejmowali rodzice panny młodej. Młodej parze „Szczęść Boże”.

Pielgrzymka do Barbarki. Dnia 21 bm. z okazji dorocznego odpustu w Barbarce, miejscowości oddalonej o kilka klm. od Torunia, należącej do parafji N. P. Marji, odbyła się po mszy św. pielgrzymka pątników do Barbarki. Pielgrzymkę tę prowadził ks. Plewa. Mszę św. odprawił ks. Marcinkowski, kazanie wygłosił ks. Stryzyk. Odpust zakończyły nieszpory, odprawione o godz. 3 po poł.

Dyrektor biblioteki w Wiedniu w Toruniu. Dyrektor generalny Państwowej Biblioteki (Staatsbibliothek) w Wiedniu p. Bick, który jechał do Królewca na zjazd bibliotekarzy, bawił w dniu 21 bm. w Toruniu, gdzie zwiedził przy tej sposobności Książnicę Miejską im. Kopernika. Gościa oprowadzał dyr. Książnicy p. Mocarski.

Święto pułkowe 4 p. l. w Toruniu. Dnia 23 bm. 4 pułk lotn. w Toruniu obchodził uroczystość święta pułkowego. W uroczystości tej

wzięła również udział wojewoda Lamot. Po defiladzie, która się odbyła w rejonie koszar 4 p. l. urządzono popisy lotnicze, które wypadły nadzwyczaj okazale.

Pan Devey w Toruniu. Dnia 22 bm. w drodze powrotnej z Poznania do Warszawy odwiedził m. Toruń doradca finansowy p. Devey wraz z swoją małżonką. Pan Devey w czasie pobytu w Toruniu złożył wizytę p. wojewodzie Lamotowi.

Z Urzędu Stanu Cywilnego. W czasie od 12 do 19 bm. urodziło się 17 chłopców, 14 dziewcząt, w tem 1 nieślubny (s), 2 nieślubne (c), razem 31 dzieci. Zmarło 6 mężczyzn, 2 kobiety i 10 dzieci, razem 18 osób. Ślubów zawarto 10.

Przytrzymanie sprawców kradzieży w firmie Klewe. Dnia 21 bm. ujęła policja sprawców kradzieży z włamaniem, dokonanej przed paru dniami w firmie Klewe, gdzie skradziono 4.000 zł, o czym już donosiliśmy. Są nimi: Kwos Czesław i Wolf Edward.

Kino „Corso” wyświetla sensacyjny dramat p. t. „Zemsta mulata” (prawo białego człowieka), ponadto 2-aktowa komedia.

„Palace” daje film hinduski p. t. „Siódmy cud świata”, nadprogram komedia.

„Pan” występuje z głośnym filmem p. tyt. „Karuzela śmierci”; ponadto nadprogram.

W związku z dokonaną kradzieżą pieniędzy na szkodę firmy „Polmin” w Toruniu, przytrzymany został niej. Ławniczak Stefan, zam. w Toruniu przy ul. Poniatowskiego nr. 1. Odstawiono go do prokuratury przy sądzie okręgowym.

Kradzież walizki i pierzyny. Przystawski Franciszek, zam. w Toruniu przy ul. Chelmińskiej 12, zgłosił kradzież walizki i pierzyny, wartości 180 zł.

Autem wpadł na drzewo. Szofer Kowalski Jan najechał autodorożką nr. 41, na drzewo przy ul. Bydgoskiej, skutkiem czego odniósł poważne obrażenia cieleśne. Wymienionego odstawiono do lecznicy miejskiej w Toruniu.

Przytrzymany na kradzieży. Przytrzymany został niej. K. Michał, zam. w Toruniu przy ul. Lubickiej 35, za usiłowaną kradzież torebki na szkodę Dziembówny Julji, zam. w Toruniu przy ul. Kopernika 23.

Włamanie. W nocy z dnia 18 na 19 bm. włamali się nieznanymi sprawcy, zapomocą wybićcia szyby w oknie, do mieszkania Emilji Drews w Grabówcu, pow. Toruń i po sterroryzowaniu właścicielki, zabrali jej różne rzeczy, wartości 700 zł. Jeden ze sprawców był zamaskowany. Policja jest już na tropie sprawców.

do teściów, która znajdowała wyraz w częstych kłótniach i sprzeczkach.

Późnym wieczorem dnia 14 kwietnia 1927 roku udał się Schröder do domu teściów i rozpoczął gwałtowną sprzeczkę z teściem. Wynikiem z tego bójką, w której wzięła udział i siostra żony Schrödera, Olga Schauer. Wynik bójką był fatalny: pod razami przeciwników Schröder upadł, a następnie po kilku godzinach ducha wyzionął. Sekcja zwłok stwierdziła jednak, że obrażenia cieleśne, którym uległ denat w czasie bójką, nie mogły być powodem śmierci, i że zmarł on wskutek trwającej go od dłuższego czasu choroby wewnętrznej. Wobec tego sąd okręgowy w Chojnicach w dniu 25 października 1928 r. skazał starego Schauera i jego córkę Olę jedynie za zadanie uszkodzeń cieleśnych po 4 miesiące więzienia. Wyrok ten sąd najwyższy w dniu 21 bm. zatwierdził, oddalając skargę rewizyjną skazanych.

Budowle państwowe wykonane w roku 1928 na Pomorzu. Zamierzenia na rok 1929.

Dyrekcja Robót Publicznych, Pom. Urzędu Wojewódzkiego wykonała w roku ubiegłym dla resortu Ministerstwa Skarbu, Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości i Rolnictwa szereg budowli, których ogólny koszt wyniósł 1.850.000 złotych.

Wybudowano między innymi — gmach obserwatorium Morskiego w Gdyni (w stanie surowym), 12 budynków straży granicznej w powiatkach: grudziądzkim, działdowskim i lubawskim, oraz 10 budynków mieszkalnych i 7 gospodarczych w różnych nadleśnictwach.

15 aktów Dziś Premiera! 15 aktów „SZYMPANS WIDMO” II-ga seria z zakończeniem filmu pt. (13204) „Wyspa Zatopionych Skarbów”.

KRONIKA

Bydgoszcz, dnia 24 maja 1929 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: † N. M. P. wspom. wier., Joanny.

Jutro: Urbana, Grzegorza VII.

Wschód słońca: godz. 3.54.

Zachód słońca: godz. 20,00.

DYŻURY APTEK:

Od dnia 21 maja br. do dnia 26 maja br. dyżurują następujące apteki:

1. **Apteka pod Koroną**, ul. Dworcowa 74, tel. 301.

2. **Apteka pod Niedźwiedziem**, ul. Niedźwiedzia 6, tel. 50.

Wypożyczalnia książek „LEKTOR”, ulica Gdańska 141, otwarta codziennie od godziny 8 rano do 6 wieczór. Telefon 1739.

Muzeum miejskie przy Starym Rynku otwarte codziennie od 10—4, w niedzielę od 11—2. Obecnie w Muzeum wystawa obrazów prof. Bartla i Gessnerówny.

TEATR MIEJSKI.

Dziś w piątek o godz. 19,30 operetka Falla „Młodość w maju”.

W sobotę o godz. 20-ej również operetka Falla „Młodość w maju”.

W niedzielę o godz. 19,30 komedia Schönthana p. t. „Odrodzenie”.

W poniedziałek komedia Stomimskiego „Murzyn Warszawski” z gościnnym występem Stefana Jaracza w otoczeniu własnego zespołu. Pozostałe w niewielkiej ilości bilety nabyć można w kasie teatru.

Wystawa w Poznaniu nie u wszystkich budzi entuzjazm i zachwyt. Znaleźli się ludzie, którzy zwracają się do nas zapytaniem: poco nam ta kosztowna zabawka? przecież to musi się skończyć deficytem, pod którego obuchem mieszkańcy Poznania będą jęczeć długie jeszcze lata.

Tym, niewiele zresztą pesymistom i mal-kontentom, parę słów objaśniających.

Nie rozumieją oni może, ani nie zechcą uznać, że taka wystawa była dla nas koniecznym przed forum światowym egzaminem z naszych dziesięcioletnich wysiłków w kierunku kulturalnym i gospodarczym. Ale może przemówią im do przekonania i pogoda ich z wystawą następujące fakty:

Anglia pierwszą wystawę na wielką skalę urządziła w roku 1851. Przed tą wystawą eksport Anglii wyrażał się w sumie 2.772.000.000 zł. Już w rok po wystawie eksport osiągnął cyfrę półczwarta miljarada zł, a w następnym prawie 5 miliardów.

W r. 1889 podczas wielkiej wystawy paryskiej zapas złota w Banku Francuskim wzrósł o 282 mil. franków. Przywieźli je cu-

dzoziemcy. Wkładki oszczędnościowe w naszym Paryżu tylko urosły o 80 mil. franków.

Efekt wystawy w Wembley przed trzema laty był ten, że w następnym roku liczba bezrobotnych w całej Anglii spadła o 45%, a w Londynie zgłoszono 88.000 podań o nowe stacje telefoniczne.

Po każdej wystawie, żeby się ona skończyła niewiedzieć jak dotkliwym deficytem, zauważyć można gwałtowny skok w rozwoju gospodarczym.

Jeśli i Poznań kasowo do wystawy dopłaci, to deficyt ten będzie bagatelą w porównaniu z tem, co cały kraj i jego produkcja na wystawie zyskają.

Baczność, płatnicy podatku obrotowego! Listy imienne podatników podatku obrotowego I. Urzędu Skarbowego (lewy brzeg Brdy) zostały wyłożone w Miejskim Urzędzie Podatkowym przy Nowym Rynku oraz w pokoju 10 wymienionego Urzędu Skarbowego. Termin do wnoszenia odwołań upływa z dniem 30 maja br. Zwraca się podatnikom uwagę, że odwołania wniesione przeciw wymiarowi podlegają opłacie stęplowej jak niżej wskazano: a) jeśli suma sporna na rzecz Skarbu nie przewyższa 50 zł — wolne są od opłaty; b) przy sumie spornej wyżej 50 zł do 100 zł wynosi opłata 50 groszy; c) przy sumie spornej wyższej niż 100 zł opłata wynosi 2 stote.

Ostre strzelanie bojowe. 61 p.p. Wlkp. przeprowadza w dniu 25 bm. ostre strzelanie bojowe na strzelnicy bojowej 15. D. P. na placu ćwiczeń Jachcice. Drogi w tym kierunku będą strzeżone przez posterunki wojskowe.

Kiedy policja może użyć broni? Minister spraw wewnętrznych wydał szczegółowe przepisy o używaniu broni przez oficerów i szeregowych policji. Przepisy wyjaśniają, że użycie broni może nastąpić tylko w ostateczności, o ile zawiodą inne sposoby. Przed użyciem broni musi nastąpić ostrzeżenie. Gdy ostrzeżenie słowne jest niemożliwe, użycie broni może nastąpić po jednorazowym ostrzegawczym wystrzale w powietrze. Dochodzenie, czy użycie broni było zgodne z przepisami, winno być przeprowadzone jak najdokładniej i jak najspieszniej.

Podwyżka cen tytoniu. Od kilku dni na mocy rozporządzenia ministra skarbu, Monopol Tytoniowy podniósł cenę wielu gatunków tytoniu. Między innymi podrożał „Kir”, „Najprzedszy Macedoniański” z 6-ciu na zł 7,70, „Najprzedszy Turecki” z zł 2,40 na zł 2,80, „Średni Turecki” na zł 1,80, „Kresowy” z zł 1,20 na 1,40. Podrożała nawet machorka i to w najgorszych gatunkach. Papierosy jak dotychczas nie podrożały, krają jednak pogłoski, że Monopol Tytoniowy ma zamiar podnieść również cenę papierosów. Podwyżka taka nie jest niczem usprawiedliwioną, albowiem papierosy polskie pozostawiają bardzo wiele do życzenia.

Wycieczka akademików lwowskich w Bydgoszcz. Wczoraj bawili w Bydgoszczy słuchacze i słuchaczki uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, którzy wybrali się na 15-dniową wycieczkę po Poznańskim i Pomorzu. Wycieczkowcy przybyli teraz z Poznania, gdzie bawili przez 5 dni, zwiedzając wystawę i po zatrzymaniu się w Bydgoszczy przez jeden dzień, udali się w dalszą podróż do Gdyni i na Pomorze.

Przytrzymany. Policja w Bydgoszczy przytrzymała niejakiego 32-letniego Franciszka Piotrowskiego, bez stałego miejsca zamieszkania, który był poszukiwany przez sąd w Poznaniu.

Konferencję zarządów Tow. Robotników Katolickich okręgu bydgoskiego.

zwolują na poniedziałek 20 maja, godz. 7 wiecz. do Domu Katolickiego przy Fardze. Red. Nowakowski wygłosi referat o Powszechnej Wystawie Krajowej. Pp. prezesów poszczególnych towarzystw upraszam o podanie mi liczby członków, wybierających się 16 czerwca do Poznania.

Jan Cywiński, prezes okręgowy.

Związek Urzędników Kolejowych.

Dnia 26 maja br. odbędzie się zjazd delegatów Okręgu Pomorskiego Z. U. K.

Zjazd rozpoczyna się uroczystą Mszą św., która odbędzie się w kościele Klarysek o godz. 9,30. Pochód do kościoła o godz. 9,15. Członków Kół bydgoskich uprasza się o wzięcie licznego udziału w pochodzie.

Zderzenie samochodów.

Toruń, dnia 23. 5.

Dnia 21 bm. szofer Kuczyński Jan z firmy Kryszczyński - Zwierzykowski, jadąc z Barbarki w stronę Torunia — zderzył się z przejeżdżającą autodorożką nr. 36, prowadzoną przez właściciela Jana Bloka. Skutkiem tego autodorożka uderzyła o przydrożne drzewo i została zupełnie zdruzgotana. Samochód firmy Kryszczyński odniósł tylko lżejsze uszkodzenia.

Młokos strzałami z rewolweru ranił drugiego.

Prądocin, dnia 23. 5.

Dnia 19. bm. w godzinach popołudniowych do gospodyni Pawłowskiej w Prądocinie przybył w odwiedziny jej znajomy 21-letni Roman Gątkowski, zamieszkały w Łaszynie. W chwili później zjawił się również w mieszkaniu Pawłowskiej drugi jej znajomy, niej. Paluch liczący lat 20, zamieszkały w Przyłękach. Po między Gątkowskim a Paluchem powstała sprzeczka, a następnie bójką. Paluch wybiegłszy z mieszkania na podwórze, dobył z kieszeni browninga i dał trzy strzały przez okno do mieszkania Pawłowskiej. Jedną z kul raniła Gątkowskiego w rękę. Dochodzenia w toku.

Nieudały napad rabunkowy.

Przysiersk, pow. świecki, 24. 5.

Na oszpie przysierskim a Terepolem, niedaleko Przysierska napadło kilku dotąd nierozpoznanych osobników na 18-letniego Edmunda Mindera, wracającego o godzinie 10 wieczorem na rowerze z odwiedzin u krewnych. Na szczęście zostali spłoszeni i uciekli.

Echa dramatu rodzinnego w Zakrzewku.

Ostateczny wyrok sądu najwyższego w Warszawie.

W roku 1926 w Zakrzewku (pow. Sępólno) zawarł Karol Schröder związek małżeński z Dorą Schauer. Małżeństwo okazało się nieudane i po kilku miesiącach Schröderowa opuściła dom męża i wróciła do rodziców.

Na tem tle powstała nienawiść Schrödera

Kupujcie tylko

MAGGIego
kostki buljonowe

Prawdziwe tylko z nazwą MAGGI i krzyżem w gwiazdzie w żółto-czerwonym opakowaniu.

Marysiénka
Pocz. o godz. 7 i 9.

CÓRKA SZEJKA

Rzecz dzieje się na Wschodzie polonijnym w Legii Cudzoziemskiej oraz w środowisku władców Wschodu.

W roli głównej: (13290)
BEBE DANIELS

Regaty w Bydgoszczy

7 lipca

międzyklubowe i międzyszkolne

3 i 4 sierpnia

wszepolskie o mistrzostwo Polski

18 sierpnia

międzynarodowe o mistrzostwo Europy.

Prezes Poznańskiej Izby Skarbowej bawi w Bydgoszczy

P. Naruszewicz, prezes Poznańskiej Izby Skarbowej przybył przedwczoraj do naszego miasta, witany na dworcu przez grono urzędników i przedstawicieli sfer gospodarczych. Prezes Naruszewicz zwiedził biura rządowe jako też liczne zakłady przemysłowe, a wczoraj odbył się na jego cześć skromny bankiet przy znacznym współudziale gości. Prezes Naruszewicz wraca dziś do Poznania.

— **W sprawie 2 miliardów złotych.** „Wierzyteli”, związek obrony wierzytelności, tow. sąd. zapisane w Poznaniu, ul. Zielona 2, wydał pod postacią broszury memoriał swój w sprawie wyższej waloryzacji pożyczek państwowych z lat 1919—21 p. t. „W sprawie dwóch miliardów”. Memoriał zawiera historię waloryzacji pożyczek, uzasadnienie wyższej waloryzacji i dodatek z treścią ustaw waloryzacyjnych. Memoriał jest nie zastąpionym materiałem informacyjnym dla wierzyteli Państwa i powinien się znaleźć w ręku każdego posiadacza pożyczek. Cena 2,— zł i 70 gr za pięknie wydaną broszurę nie jest wysoka. Główny skład w Księgarni Uniwersyteckiej, Poznań, ul. Gwarna 19. Związek Obrony Wierzytelności, Poznań, ul. Zielona 2, wysłał egzemplarze członkom po przekazaniu 2 zł 70 gr na konto P. K. O. nr. 209-871.

— **W sprawie Zabłockiego,** uwięzionego za oszustwo, wyjaśniamy na życzenie zainteresowanych, że nie chodzi tu o osobę p. Jana Zabłockiego, przedsiębiorcy budowlanego, zamieszkałego w Bydgoszczy przy ul. Kordeckiego 25, cieszącego się powszechnym zaufaniem, lecz o jakiegoś „niebieskiego plaka” z Gdyni.

Przy słabym trawieniu, małokrwiistości, wychudnięciu, blednicy, chorobach gruczołów, wysypkach skórnych i czyrakach reguluje naturalna woda gorzka Franciszka-Józefa tak ważną obecnie działalność kiszki. Znakomici lekarze specjaliści przekonali się, że nawet najwęższe ździeci dobrze znoszą wodę Franciszka-Józefa. Zadać w aptekach i drogeriach. (13253)

— **Zebrań brzoń obuwia i skór** odbędzie się w niedzielę 26 maja o godz. 10 przed południem w hotelu Lengninga przy ulicy Długiej.

Lotne inspekcje porządkowo-sanitarne z ramienia Urzędu Wojewódzkiego.

(Pod adresem właścicieli nieruchomości).

Celem stwierdzenia postępów akcji uprządkowania domostw w Poznaniu, zarządził Pan Wojewoda w dniu 25 kwietnia roku bieżącego I-szą masową inspekcję domów. W inspekcji wzięło udział 41 zaufanych urzędników wojewódzkich jako inspektorów, którzy poddali na kilkudziesięciu ulicach rewizji sienie i schody domów, podwórza wraz ze znajdującymi się na nich ustępami, śmietnikami i ewent. gnojownikami na obwodzie miasta. Zbadano 260 domów. Właściciele domów, u których stwierdzono braki zasadniczych i elementarnych wymagań porządkowo-sanitarnych, zostaną pociągnięci do odpowiedzialności i w myśl obowiązujących przepisów ukarani, podczas gdy właściciele wzgl. zarządcy domów, będących wzorami pod względem czystości, przedstawieni zostaną Ministerstwu do nagrody.

Następna lotna inspekcja masowa od-

Kochany Dzienniku!

Mój przyjaciel, porucznik M., zabrał mnie raz ze sobą do szkoły żołnierskiej, abym podziwiał inteligencję i postępy żołnierzy odanych jego naukowej pieczy.

Siadłem w kącie i słucham.

— Wawrzyniak — rozpoczyna egzamin mój przyjaciel — z jakich głównych części składa się armata?

— Z żelaznej lawety, z drewnianych kół i stalowej lufy.

— Dobrze. Świrski, z jakiego materiału są robione drewniane koła?

— Z drzewa, panie poruczniku.

— Bardzo dobrze. Pieczonka, z czego jest zrobiona stalowa lufa?

— Z żelaza.

— Glupsi. Szymczyk, stalowa lufa jest zrobiona z czego?

— Niewiem, panie poruczniku.

— Głębie jeden, nie wiesz z czego jest zrobiona sta-lo-wa lufa?

— Nie.

— Słuchaj, Szymczyk, i zastanów się: z czego kucharz robi wam wą-tro-bia-ne kluski?

— Z chleba i z pyrek, panie poruczniku.

— **Barbarzyństwo.** Młode klony niedawno zasadzone na ulicy Marcinkowskiego są solą w oku nieponiów. Ulicznicy, których rodzice winni być pociągnięci do odpowiedzialności za brak dozoru, wyrwali ostatnio dwa drzewka wraz z korzeniami, a w nocy ze środy na czwartek jacyś pijani osobnicy połamali zupełnie dwa dalsze drzewka przed kabaretem „Maxim”.

PROGRAM W KINACH.

KRYSTAL. Dziś po raz ostatni jedyny z wielu filmów importowanych z Ameryki do Polski, p. t. „Śmiertelna krzywdą”, o treści wnioślej i poruszającej, szmat życia poczciwego ludzi poświęcających życie dla innych, z Schildkrautem w roli zanego lekarza. Nadprogram dwie wesołe farsy. Aby umożliwić publiczności zobaczenie tak doskonałego programu, niski ważne na oba przedstawienia.

NOWOŚCI. Dziś nieodwołalnie po raz ostatni będzie demonstrowane arcydzieło filmowe p. t. „Ostrzegam” z Laurą la Plante, John Bolsem w rolach głównych.

MARYSIENKA. Dziś premiera głośnego filmu p. t. „Córka szejka”, przedstawiającego historię arabskiej księżniczki, wierzącej w zesłanie daru Bożego — miłość. Zbrojne podstępny oraz poznanie życia Legii Cudzoziemskiej wywołały decydujący wpływ i w połączeniu z dobrą grą daly filmowi jego wartość. W roli głównej Bebe Daniels.

KINO WOJSKOWE 62 p. p. Dziś w piątek wielka premiera sensacyjnego eposu filmowego pt. „Rinaldo Rinaldini”, wielki dramat w 10 aktach. W rolach głównych Albertini i Elżbieta Rinajeff. Prócz tego nadprogram z doborową komedią; początek seansów w piątek o godz. 7-ej, w niedzielę o godz. 4, 6 i 8.

CORSO. Dziś premiera wielkiego dramatu sensacyjnego p. t. „Szympan-widmo” (II, serja i zakończenie filmu p. t. „Wyspa zatopionych skarbow”). Arcyciekawa treść jak i wspaniała gra artystów tej miary co: Anita Stewart i Bruce Gordon, pozostawia niezatarte wrażenie. Nadprogram farsa p. t. „Wybuch maszyny piekielnej” oraz „Z całego świata”.

będzie się w bieżącym tygodniu — za nią nastąpią inne aż do zbadania stanu wszystkich domów w Poznaniu.

Podobne lotne inspekcje zarządził Pan Wojewoda w dniach najbliższych po miastach, miasteczkach i wsiach Województwa przez urzędników stałościńskich, niezależnie od kontroli, która się już odbywa przez wojewódzkiego Inspektora.

Oczy całej Polski zwracać się będą niabawem ku Poznaniowi i województwu poznańskiemu. Koniecznym więc jest, by Wielkopolska była wzorem, tak pod względem czystości, jak i estetycznego wyglądu. Ku temu też zmierzają wszelkie zarządzenia odpowiedzialnych za czystość i prawidłowe stosunki higieniczne czynników.

Przeprowadzenie całej akcji porządkowo-sanitarnej na obszarze całego Województwa poruczył Wojewoda Inspektorowi Wydziału Zdrowia Publicznego.

W Bydgoszczy powstały dwa koła „Rodziny Policyjnej”.

W Warszawie powstał Komitet Organizacyjny „Rodziny Policyjnej”, na którego czele stanęła małżonka komendanta głównego P. P. p. Jadwiga Maleszewska. Na skutek przeprowadzonej przez tenże komitet propagandy, tworzą się na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stowarzyszenia „Rodziny Policyjnej”, skupiające w sobie wszystkie kobiety z pośród rodzin funkcjonariuszy policyjnych. Zadaniem tej organizacji będzie: samopomoc dla rodzin policyjnych oraz wytworzenie łączności ideowej i rozbudzenie życia kulturalnego, oświatowego, towarzyskiego i sportowego wśród rodzin policyjnych funkcjonariuszów, zarówno na pozostających w służbie czynnej, jak i emerytowanych.

W Bydgoszczy za staraniem p. kom. Łukaszewskiego założone zostały dwa koła „Rodziny Policyjnej”, które w dniu 21. bm. odbyły swe konstytucyjne zebrania.

Zebranie Koła pierwszego

odbyło się w sali Resursy Kupieckiej przy licznych udziałach przybyłych. Zagał p. kom. Łukaszewski, wyjaśniając zebranym cele i zadania „Rodziny Policyjnej”, poczem na życzenie zebranych objął przewodnictwo obrad. Przeprowadzono wybory członków zarządu, w skład którego weszły panie: kom. Łukaszewska prze-

wodnicząca, podkom. Bestyńska zastępczyni przewodniczącej, Czarówna sekretarka, Adamska zast. sekretarki i Palmowa skarbniczka; ławniczkami wybrane zostały panie: Markiewiczowa i Kawczyńska. Do komisji rewizyjnej weszły panie: Kaczmarkówna, Kolberowa i Sikorska; zastępczyniami zostały panie: Deryngowa i Matuszakowa. Zapisano się 80 członkiń.

Zebranie Koła drugiego

odbyło się w sali p. Kocerki. Zagał p. komisarz Branicki, przewodniczyła zaś p. Tomczakowa. Przeprowadzono wybory na członków zarządu, daly następujące wyniki: przewodniczącą wybrano p. komisarzową Branicką, zast. przewodniczącą p. podkom. Sobkowską, sekretarką p. Pierzochową, skarbniczką p. Gerzigową; ławniczkami wybrano pp.: Meisnerową i Rubaszewską, zastępczyniami zaś pp.: Wiczorkową i Biedziakową. Do komisji rewizyjnej weszły pp.: podkom. Pinięcka, Gilowa i Kościńska; zastępczyniami zostały pp.: Tomczakowa i Fiolkowa.

Zaznaczyć należy, że do „Rodziny Policyjnej” zapisały się wszystkie żony tak wyższych jak i niższych funkcjonariuszów policyjnych.

Nowej tej organizacji, życzymy jak najlepszego rozwoju.

Tegoroczne Wianki w Bydgoszczy.

Miejscowy Komitet Wiankowy odbył w ubiegłą środę w hotelu Lengninga przy licznych udziałach członków swoje pierwsze w tym roku zebranie. Przewodniczył długoletni prezes tego Komitetu p. Zygmunt Musiał. Głównym tematem obrad była sprawa przejęcia organizacji tegorocznych „Wianków”. Ponieważ Bydgoskie Towarzystwo Wioślarskie, które przez 9 lat urzędowało w Bydgoszczy tradycyjne Wianki rzekło się w tym roku organizacji, aby poświęcić się wyłącznie regatom, szczególnie regatom międzynarodowym o mistrzostwo Europy dla chwały wioślarstwa bydgoskiego, powierzył Komitet na wyraźny wniosek Zarządu B. T. W. organizację obchodu „Nocy Świętojańskiej” na rok 1929 Klubowi Wioślarskiemu „Gryf”.

Po złożeniu urzędów przez prezesa Komitetu p. Zygmunta Musiała i sekretarza p. dyr. Wł. Żewickiego, którzy przez długie lata z największym poświęceniem wykonywali bezinteresownie ogrom pracy, wybrano prezesem Komitetu Wiankowego na rok 1929 p. dyr. Tyborskiego, prezesa Klubu Wioślarskiego „Gryf”.

Tak więc organizacja tegorocznych „Wianków” w niedzielę 23 czerwca przechodzi poraz pierwszy w inne ręce i należy tylko życzyć, aby nowi organizatorzy, którzy przejmują doświadczenia starych, tak samo jak tamci wywiązali się z swego zadania również jak najlepiej.

Hazard na ulicach miasta.

W Bydgoszczy rozwiłmożniła się od niejakięgo czasu gra hazardowa w t. zw. „koło szczęścia”. Przechodząc ulicami, spotyka się w głównych punktach miasta zbite masy ludzi, które zachęca „taki pan od grania” do kupowania losów. Gra polega na tem, że po rozprzedaniu jakichś 9 czy 10 losów po 50 lub 25 groszy, puszcza się w ruch koło, a który numer zatrzyma się przed strzałką, ten wygrywa mydełko, albo tabliczkę taniej czekolady, lub też jakąś inną drobnotkę.

Hazard ten uprawiają pewne stowarzyszenia podobno na cele dobroczynne. Jednak ten sposób zdobywania środków, choćby na najlepsze cele, jest niemoralny i krzywdzący całe szeregi biednych ludzi, którzy zachęceni gra, przegrywają pieniądze, przeznaczane może na chleb dla ich dzieci i żon. Z drugiej strony, sprawa to widok wysoce nieestetyczny, jarmarczny, a przytem różnymi papierkami zanieczyszcza się najgłośniejsze ulice miasta; jest to również doskonała okazja dla złodziei, plądrujących w ścisiku po kieszeniach.

Z tych powodów pożądanem byłoby, aby odpowiednio czynnikami zakazały tego rodzaju gry na ulicach miasta.

Nie pierwszy i nie ostatni.

Niejaki Josek Lebentahl, lat 52, zamieszkały jako sublokator przy ulicy Łokietka 18, pobrał w różnych tutejszych firm towarów na weksle za około 7.000 zł, które to towary następnie jako handlarz na jarmarkach sprzedawał. I wszystko byłoby bardzo ładnie, gdyby p. J. J. był płacił swoje weksłowe zobowiązania, ale on sprzedawszy pobrane na kredyt towary,

dopusił do protestu weksli i teraz śmieje się z łatwowiernych firm, nie mając nic przeciw ogłoszeniu jego upadłości, która mogłaby tylko narazić firmy na większe jeszcze szkody.

Wypadki takie zdarzają się teraz coraz częściej i niestety, nie wpływają na zachowanie większej przezorności wśród poszkodowanych firm.

ZE SPORTU.

W niedzielę, dnia 26 bm. rozpoczyna się druga runda rozgrywek o mistrzostwo Pomorza Klasy A. Bydgoska „Polonia” spotyka się na boisku Szkoły Oficerskiej o godz. 17-tej z K. S. „Kaszubią” z Wejherowa. Walka będzie nadzwyczaj zacięta, ponieważ oba te zespoły przegrały w pierwszej rundzie tylko po jednym meczu. Kto ma zatem zamiar, naszych twardych a sympatycznych Kaszubów i ich grę podziwiać, tem więcej, że „Polonia” wystąpi w tym dniu w pełnym składzie, niech śpieszy w niedzielę na boisko Szkoły Oficerskiej, a żalować tego nie będzie. Wstęp dla dorosłych tylko 1 zł.

Kręglarstwo.

W dn. od 3 do 5 maja br. odbyło się pierwsze premjowe kulanie klubu kręglarzy „Poczta”. Kulanie otworzył prezes klubu p. Mielnik, witając przybyłych przedstawicieli klubów miejscowych. Reprezentowane były kluby: Zgoda, Dobry Rzut, Kręglorzut, Ein Pfeifeinstiel, Policyjny Klub Kręglarzy i Frohsinn. Obecny był również prezes Pom. Zw. Kręglarzy p. Degler i prezes Kegolverbandu „Concordia” p. Walter. Po złożeniu życzeń dobrych wyników przez prezesa klubów, p. Mielnik trzyma rękami przerywa taśmę, oddając kule zawodnikom. W niedzielę, dnia 5 maja o godz. 22-ej zakończono kulanie nast. wynikiem: I nagrodę zdobył p. Jaschek (Kręglorzut), drugą p. Berndt (Poczta), trzecią p. Mróz (Kręglorzut), czwartą p. Niemczewski (Dobry Rzut), piątą p. Wołoszyn (Poczta), szóstą p. Walter (Ein Pfeifeinstiel), siódmą p. Górski (Dobry Rzut), ósmą p. Mielnik (Poczta), dziewiątą p. Sadowczyk (Ein Pfeifeinstiel), dziesiątą p. Mantley (Poczta), jedenastą p. Degler (Kręglorzut), dwunastą p. Werno (Dobry Rzut), trzynastą p. Szewa (Poczta). Po rozdaniu nagród nastąpiło przyjęcie zwycięzców i gości skromnym bankietem, podczas którego przemawiali: p. Mielnik, prezes K. K. „Poczta”; p. Mrów, prezes „Kręglorzutu”; p. Walter, prezes „Ein Pfeifeinstiel”; p. Werno „Dobry Rzut”; p. Mantley imieniem Pom. Zw. Kręglarzy i in. Wszyscy mówcy dali wyraz swego zadowolenia z doskonałej organizacji klubu i harmonji oraz humoru jaki panował przez cały czas kulania.

ZMARLI.

Ś. p. **Anastazy Włoszczyński**, sekretarz adwokacki w Chojnicach.

Ś. p. **Franciszek Kłos**, w 48 roku życia, w Chojnicach.

Sprostowanie.

W wczorajszym numerze umieściliśmy depeszę naszego korespondenta paryskiego o planie spłaty długów niemieckich. W depeszy tej zakradł się błąd, mianowicie zamiast „37 rat rocznych po 250 milionów marek” ma być „37 rat rocznych po 2050 milionów marek”.

— **Ladnie wywiązali się z zadania.** Firma Selman Topf w Łodzi, powierzyła Boruchowi Grodzkiemu i Gustawowi Zelwi z Bydgoszczy, płaszcze męskie i damskie, celem oddania ich pewnym firmom w Bydgoszczy. Wymienieni jednak płaszcze te sprzedali, a gotówkę sobie przywłaszczyli, krzywdząc właściciela na 3.000 złotych.

— **Nieudały występ „szopenfeldziarzy”.** Dnia 23 bm. zjechała do Bydgoszczy na „goscinnie występy” szajka złodziejek składowych w liczbie pięciu, które na samym wstępie zostały ujęte na gorącym uczynku w jednej z firm przy ulicy Dworcowej. Całą piątkę złodziejską osadzono pod kluczem.

— **Awanturnik.** Niejaki Jan L. handlarz, będąc w stanie podpijym, urządził w nocy z 23 na 24 bm. o godzinie pierwszej na ulicy Długiej i Batorego wielką awanturę, budząc nieludzkim rykiem wszystkich mieszkańców tej okolicy. Przybyła policja odwiozła karetką sanitarną awanturnika do aresztów.

— **Oszukiwali naiwnych.** Stanisław Augustyniak, o którym już donosiliśmy, wspólnie z właścicielem biura pośrednictwa „Rekord”, oszukał kilkanaście osób na poważne sumy po kilkaset złotych w ten sposób, że brali zadatki na mieszkania, które nie istniały. Sprawa oparła się o sąd.

— **Kradzież roweru.** W nocy z 23 na 24 bm. własniali się dotychczas nieznanymi złodziejami zapomocą oderwania klódki, do chlewa Antoniego Weigla, przy ulicy Gdańskiej 96, gdzie skradli nowy rower marki „Tornado” nr. 4155, zielono lakierowany, opony czerwone.

— **Młociany złodziej.** Niejaki Bolesław D. lat 16, zamieszkały przy ulicy Fordońskiej, został ujęty za kradzież ubrań, płaszczy i t. p. w firmie Róża Liberman, Stary Rynek im. marszałka Piłsudskiego.

Ułanom 16-go pułku na 10-cio lecie. Ułańskie życie.

Bóg, honor, Kochana Ojczyzna,
Granie trąbki, szczerą broni...
Konik, szabla, w sercu blizna —
Życie tułacze i rana na skroni.
Pola, lasy, wioska rodzinna,
Wojna, wino, sercu Kochana —
Krzyż z brzozy, mogiła zimna,
To rozkosz, to życie ułana.

Feliks Zieliński, por. rez.

Bernardynka w ciężkich opałach.

Dnia 22 bm. ulica Pomorska była widownią przykrego zajścia. Mianowicie jakieś dwie kobiety ujrzawszy przechodzącą ulicą Pomorską zakonnicę z zakonu Bernardynek, wzięły ją za Marjawkę i poczęły obrzucać biedną, starszą już kobietę stekiem obelg, nie szczedząc przytem i osławionemu biskupowi marjawitów Kowalskiemu różnych epitetów. Do zacietrzewionych kobiet przyłączyły się inne, dla których szaty zakonnic były nieznanymi i które również uważały ją za jedną z cór wesołego zakonu marjawitów. Kobiety te idąc krok w krok za zakonnicą, przypominały jej w krzykliwy sposób wszystkie grzechy marjawickie tak, że biedna Bernardynka wystraszona i zdenerwowana drżała jak liść. I nie wiadomo, czyby się było skończyło na słownych obelgach, gdyby jeden z przechodzących akurat panów, nie wziął w obronę zakonnicę i nie wytłumaczył kobietom, że się pomyliły, gdyż zakonnicą nie należy do marjawitek, lecz do rzymsko-katolickiego zakonu Bernardynek, u nas mało znanego. Wobec tego wyjaśnienia kobiety zaprzestały napaści i zawstyżone rozeszły się.

Odbyta kara nie poprawiła jej

Zwolniona przed pewnym czasem z więzienia w Bydgoszczy, w którym odsiadywała karę za kradzież 8.000 zł na szkodę p. inż. Ziętaka, Anna Krupa w Wiktorja Kalinowska, grasuje znnowu po różnych miejscowościach, okradając swych pracodawców, u których przyjmuje służbę jedynie w celu dokonania kradzieży. Ma ona lat około 30, wzrostu średniego, szatyna o długich włosach, zaplecionych w warkocze, o twarzy okrągłej, trochę piegowatej; ubrana w chustę w kraty zielone, na głowie nosi chusteczkę. Niekiedy zgłasza się ona do różnych osób jako chora, która ma rodzic, a gdy ją przyjmą do domu, okrada litujących się nad nią i ulatnia się.

Ostatni termin

przyjmowania przedpłaty przez pp. listowych.

Kto do 25-go maja nie zamówi „DZIENNIKA BYDGOSKIEGO” narazi się, że nie otrzyma pierwszych numerów w czerwcu dlatego raz jeszcze

przypominamy!

ZABAWY I KONCERTY.

Na marginesie zabawy B. T. W. Jak już donosiliśmy, odbędzie się w sobotę dnia 1 czerwca br. w salach Kasyna Cywilnego przy ul. Gdańskiej 160a **Wieczór taneczny** Bydgoskiego Towarzystwa Wioślarskiego. Impreza ta, którą B. T. W. po raz pierwszy urządza w okresie wiosennym, ma w obecnym martwym sezonie zabaw wypełnić lukę życia towarzyskiego, zaś miłośnikom życia towarzyskiego oraz sympatykom wioślarstwa dać możliwość spędzenia choć kilka wesołych i beztrudnych chwil. Spodziewać się należy, że szerszy ogół skorzysta z nadarzającej się okazji i zgromadzi się licznie wśród braci wioślarskiej.

Kalendarzyk zebrań Ch. Z. Z.

Zebrań komisji rewizyjnej Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego odbędzie się w piątek dnia 24 maja br. o godz. 6 w sekretarjacie, przy ul. Dworcowej 2.

Zebrań filii metalowców odbędzie się w piątek dnia 24 maja br. o godz. 6 w lokalu p. Zółkiewicza, ul. Sienkiewicza róg Śniadeckich.

Zebrań filii stolarzy Z. Z. P. odbędzie się dnia 25 maja 1929 r. o godzinie 7 wieczorem w lokalu p. Mellera, Plac Piastowski 2. Z powodu ważnych spraw obecność wszystkich członków konieczna.

Dział gospodarczy.

Paryż będzie jadł krakowską kielbasę, a my holenderskie śledzie łowione przez polskich rybaków.

W podpisanej ostatnio nowej umowie handlowej polsko-francuskiej, Polska uzyskała całkowitą francuską taryfę minimalną, a głównie uprzywilejowanie przy obliczaniu cła za parafinę, dykty i forniry.

Poza ten cały szereg innych artykułów korzystać będzie z **ulg celnych** na granicach francuskich, a więc **kielbasa krakowska, fasolka, płatki ziemniaczane** i pulpa ziemniaczana. Został dopuszczony wóz mięsa wieprzowego, skutkiem czego Polska będzie mogła wwozić do Francji **bez cła** poważne ilości mięsa.

Równocześnie w ministerstwie przemysłu i handlu omawiany jest projekt **rozbudowy rybołówstwa na polskim morzu**. Projektowane jest racjonalne zorganizowanie połowu i solenia śledzi, aby móc pokryć zapotrzebowanie wewnętrzne towarem polskiego pochodzenia. Organizacja tej akcji zamierzana jest wespół z **holenderskim kapitałem**. Śledzie, łowione przez polskie statki na otwartym morzu Północnym, byłyby przewożone do Holandji, tam preparowane i solone. Sól i beczki sprowadzane byłyby do fabryki z Polski, co kalkuluje się doskonale.

Zjazdy buchalterów.

Buchalterzy w Polsce ostatnio zaczęli przejawiać dążności organizacyjne, do wodom czego są aż **dwie zjazdy**, organizowane w roku bieżącym. W dn. 15, 16 i 17 sierpnia rb. odbędzie się w Poznaniu **II-gi Ogólno-Krajowy Zjazd Księgowych**, w którym uczestnikami będą buchalterzy Polacy i żydzi, zaś w dn. 28, 29 i 30 czerwca rb. (w tem dwa dni świąteczne) odbędzie się w Warszawie **Wszechpolski Zjazd Buchalterów** z udziałem buchalterów, **wyłącznie Polaków**, organizowany przez Polski Związek Buchalterów-Bilansistów.

Wszechpolski zjazd buchalterów obradować będzie w 9 sekcjach: buchalterzy-rzeczoznawcy (eksperti), nauczyciele buchalterji, buchalterzy bankowi, pracujący w handlu i przemyśle, rewidentzi podatkowi, rolni, samorządowi i pracujący w instytucjach ubezpieczeń społecznych.

Po zjeździe projektowana jest wycieczka 1—2 dniowa na wystawę do Poznania (1 i 2 lipca rb.)

Wszelkich informacji w sprawie

Wszechpolskiego Zjazdu Buchalterów udziałem kancelarja Polskiego Związku Buchalterów - Bilansistów, Warszawa, Nowy Świat 3 (tel. 164-04).

Możliwość zbytu jęczmienia browarnianego do Francji.

Podług informacji Ministerstwa Przemysłu i Handlu rynek północnej Francji ze względu na wielką ilość browarów wykazuje znaczną pojemność na jęczmień browarniany. Jęczmień pochodzenia polskiego wyrobił sobie już markę na rynku francuskim, **szczególnie jęczmień pochodzący z Poznańskiego i Pomorza.**

Dotychczas jednak nie przeprowadzono bezpośrednich transakcji jęczmieniem pomiędzy kupcem polskim a francuskim. Kupiec francuski posługiwał się pośrednikiem gdańskim lub belgijskim, jednakże rozumiejąc korzyści, płynące z bezpośredniej wymiany, pragnie obecnie nawiązać łączność z kupcami polskimi, co wpłynęłoby korzystnie na cenę sprzedaży towaru i posiadałoby poważniejsze znaczenie dla handlu polskiego. Wykaz firm jest do przeznienia w Pomorskiej Izbie Rolniczej w Toruniu.

Wielka wystawa przemysłowa w New Castle.

W New Castle następca tronu angielskiego ks. Walji otworzył wielką wystawę przemysłową. Ks. Walji otwierając wystawę, wygłosił przemówienie, w którym podkreślił ogromne znaczenie przemysłu, dla dobrobytu państwa angielskiego i życzył, aby przemysł angielski rozwijał się tak pomyślnie, jak w okresie przedwojennym.

SALATA Z WŁOSZCZYZNY DOSKONAŁA.

15 deka selera, 15 deka por, 1/2 kg marchewki, 1/4 kg pietruszki, 1 sztuka kalafiora, 1/2 kg groszku, 1/2 kg kapusty słodkiej, uprzednio sparzonej wrzącą wodą i odcedzonej. Włożyć do rondla jarzyny, 1/2 kg oliwy lub słonecznikowego albo makowego oleju, wysypać włoszczyzny, posolić, popieprzyć, wkrajać 1/2 kg cebuli, dorzucić na koniec noża pieprzu tureckiego i dusić pod przykryciem 1 1/2 godziny, dolewając szklankę wody, po łyżce. Pomidory z puszki rozrobić z wodą, troszką cukru, soli, oliwy i łyżką maki. Wlać do włoszczyzny, zagotować, wystudzić i dodać kilka kropel Maggięgo przyprawę do smaku. Salatkę tą może stać tydzień w zimnym miejscu. (13252)

Z ostatniej chwili.

Przyjazd dwóch wycieczek rodaków z Ameryki.

Gdynia, dnia 25. 5.
Wczoraj w godzinach rannych przybił do portu gdyńskiego statek francuski „Pologne”, na którego pokładzie znajdowało się około **80 naszych rodaków z Ameryki**. Po wylądowaniu pasażerów statek niezwłocznie odplynął.

W godzinach przedpołudniowych przybił 2-gi statek, duński, 2-kominowy, „Polonia” z wycieczką Związku Polaków Katolików w Ameryce. W wycieczce tej bierze udział **około 200 osób.**

Prezydent Rzpłitej w powiecie gostyńskim.

W ub. czwartek Prezydent Rzpłitej wyjechał z Poznania na prowincję i zwiedził Gostyn, gdzie wstąpił do Banku Pożyczkowego, Rolnika, Cukrowni, Gimnazjum itd.

Po zwiedzeniu Gostynia udał się Pan Prezydent do majątku Grabonóg własności p. D. Lossowa.

W dalszym ciągu zwiedził Pan Prezydent gospodarstwo p. Jana Granackiego w Brzeziu i inne oraz majątek Gola p. Potworowskiego.

Lipa słowiańska w Poznaniu.

Na pamiątkę wszechsłowiańskiego zjazdu śpiewaczego zasadzono w Poznaniu naprzeciw opery lipę kilkoletnią. Przy lipie przemawiali pobratymcy nasi Czeši, Serbowie i Chorwaci oraz przedstawiciele wszystkich ziem polski. W imieniu Kaszub zasypywał korzenie lipy p. Męclewski, imieniem Warmji i Mazur Feliks Nowowiejski.

Plody Rolnicze

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg reszta za 100 kg.
Berlin, dnia 23 maja 1929.

Pszonica marchijska	216,00—217,00
maj	225,00—000,00
lipiec	230,00—229,50
wrzesień	237,00—236,25
Tendencja dla pszenicy słaba.	
Zyto marchijskie	192,00—195,00
maj	000,00—000,00
lipiec	208,50—208,00
wrzesień	211,50—211,00
Tendencja dla żyta słaba.	
Jęczmień browarny	213,00—225,00
Jęczmień pastewny i przemysłowy	184,00—193,00
Tendencja dla jęczmienia słaba.	
Owies marchijski	188,00—195,00
maj	000,00—000,00
lipiec	194,00—192,25
wrzesień	196,75—193,00
Tendencja dla owsa słaba.	
Mąka pszenna	24,00—28,25
Mąka żytnia	25,75—27,50
Otręby pszenne	13,25—13,00
Otręby żytnie	00,00—13,50
Groch Viktorja	43,00—50,00
Groch jadalny polny	28,00—34,00
Groch pastewny	21,00—23,00
Rzepak	000,00—000,00
Peluszka	25,00—26,50
Bób polny	24,00—22,00
Wyka	28,00—30,00
Makuch rzepakowy	19,00—19,25
Makuch lniany	21,00—22,00
Wytłoki suszone	12,10—12,50
śrót Soja	19,20—20,10
Płatki ziemniaczane	15,80—16,00

Cedula urzędowa giełdy pieniężnej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 23 maja 1929 roku.

5% Pożyczka konwersyjna	55,50—56,00
8% dolarowe listy Pozn. Ziemst. Kred.	93,00—00,00
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred.	00,00—40,00
5% Pożyczka premjowa serja II	75,00—74,50
Bank Zw. Spółek Zar. I em.	00,00—78,50
Dr. Roman May I em.	000,00—098,00
„Unja” — (dawn. Vetzki) I em.	00,00—170,00
Tendencja: Utrzymana.	

Bank Polski płacił w dniu 24 maja za:

dolary amerykańskie	8.88—8.87
funty szterlingów	43.07
franki szwajcarskie	170.98
franki francuskie	34.71
marki niemieckie	211.30
gudeny gdańskie	172.13
szylingi austriackie	124.75
liry włoskie	46.51
korony czeskie	26.30

Stan wody w Wiśle dnia 24 maja rano:

Płock 1.54, Toruń 1.55, Fordon 1.50, Chełmno 1.32, Grudziądz 1.56, Korzeniewo 1.75, Piekło 88, Tczew 92, Einlage 2.16, Schievenhorst 2.34.

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

Związek Młodzieży Pracującej „Jedność”. W niedzielę, 26 bm. wycieczka do Rynkowa. Zbiórka o 2-iej po poł. przy torze kolejowym przy ul. Gdańskiej.

Powszechny Związek Pracodawców. Dziś w piątek o godz. 5 w hotelu Lengninga, roczne walne zebranie.

S. M. P. „Przedświt” (oddział starszy). Dziś w piątek nadzwyczajne zebranie po majowym nabożeństwie, w Domu Katol. przy Farze.

Tow. Pszczelarzy na Bydż. i okolicę. Zebranie w niedzielę 26 bm. o 2-iej u kol. Kube, Cholewickiego 49.

Pom. O. Z. L. A. Panie i panowie, którzy zgłosili się do egzaminu na sędziów lekkoatlet. proszeni są w niedzielę 26 bm. o 7,45 na stadion miejski, gdzie nastąpi podział pracy.

Tow. śpiewu „Dzwon”. Majówka w niedzielę 26 bm. Zbiórka o 5-iej rano obok Kleinerta.

„Sokół” IV, Bielawy. W niedzielę 26 bm. o 2-iej po poł. wycieczka do Rynkowa. Zbiórka przy szkole oficerskiej.

Tow. Pow. i Woj. Wilczak-Okole. W niedzielę 26 bm. punkt o 13-iej zbiórka u Kleinerta, celem wzięcia udziału w strzelaniu obwodowym szkolnym na strzelnicy wojskowej.

K. S. „Polonja”. Zebranie zarządu w sobotę o godz. 20 w Resursie Kupieckiej.

Walne zebranie Związku Fabrykantów, T. z. w Bydgoszczy odbędzie się w poniedziałek, dn. 3 czerwca o godz. 10,30 przed poł. w lokalu Związku Fabrykantów, Nowy Rynek 9.

Kat. Tow. Rob. Polsk. przy kościele św. Trójcy. Spowiedź kwartalna w sobotę, 25 bm. wiecz., w niedzielę rano o 8-iej komunja św. pod sztandarem. W niedzielę 26 bm. o 4,30 po poł. zebranie miesięczne w Domu Katolickim.

S. M. P. „Wiosna” urzędują w niedzielę, 26 bm. zabawę majową, w sali p. Szmelca w Oplawcu; początek o 3-iej po poł.

„Lira”. Lekcja śpiewu w piątek o godz. 8, w sali p. Kołodzieja.

Tow. Marynarzy. W piątek, 31 bm. o godz. 7,30 nadzwyczajne walne zebranie w Resursie Kupieckiej.

Bydgoski Klub Pływacki. W niedzielę, dnia 26 bm. otwarcie sezonu w kąpielni wojskowej, o godz. 15 zbiórka zawodników do startu.

O. P. N. „Gwiazda”. Zebranie zarządu odbędzie się w sobotę, dnia 25. bm. o godz. 19,30 w salce przy kościele św. Trójcy.

Koło Absolwentów Szkół Wydziałowych urzędują w dniu 26. bm. majówkę do Smukały. Zbiórka przy małym dworcu o godz. 5 rano. Sympatycy i goście są mile widziani.

„Sokół” V. Okole-Wilczak. Dziś trening lekkoatletyczny na boisku Kocerki.

Klub mandol. „Lutnia”. Dziś w piątek o godz. 8 zebranie miesięczne. Kto z początkujących chciałby się nauczyć gry na mandolinie, gitarze lub lutni może się zgłosić każdego dnia w Domu Czeladzi.

„Chopin”. Dziś w piątek o godz. 7,30 w salce p. Kleinerta lekcja śpiewu. Z powodu występu dnia 31. bm. uprasza się wszystkich członków o przybycie.

Tow. Powst. i Wojaków „Macierz”. Członkowie, którzy biorą udział w marszu indy. na przestrzeni Bydgoszcz—Prądy—Bydgoszcz, w niedzielę, dnia 26. bm. stawiają się o godz. 6,45 rano w ogrodzie Kocerki (Patzer). Ubiór dowolny. Ostre strzelanie na strzelnicy wojskowej tegoż dnia o godz. 2 po poł. Należy zabrać legitymacje.

Związek Podoficerów Rezerwy. Nadzwyczajne walne zebranie w poniedziałek dnia 27. bm. o godz. 7,30 w salce klubowej w lokalu Resursy Kupieckiej. Między innymi sprawami także wybór prezesa. Członkowie zalegający ponad 3 miesiące ze składkami, nie mają prawa czynnego głosowania. Przed rozpoczęciem urzęduje skarbnik. — Strzelanie Koła odbędzie się w święto Bożego Ciała o godz. 14, nie w dniu 26. bm.

O. P. N. „Gwiazda”. Zebranie zarządu odbędzie się w sobotę dnia 25. bm. o godz. 19,30 w salce przy kościele św. Trójcy.

„Moniuszko”. Dziś lekcja śpiewu chóru ogólnego o godz. 8 wieczorem w salce przy kościele św. Trójcy, uprasza się o komplet.

Tow. Powst. i Woj. Bielawy-Skrzetusko. W niedzielę 26 bm. o 14-iej ostre strzelanie na strzelnicy wojskowej w Jachcicach.

Kółko krajoznawcze przy szkole wydziałowej męskiej, urzędują w niedzielę 26 bm. majówkę do Smukały. Zbiórka o godz. 5 rano przy dworcu kolejki powiatowej na Okolu.

K. S. „Astoria” Dziś w piątek schadzka informacyjna o 8-iej w lokalu p. Kalinowskiego przy ul. Carszawskiej.

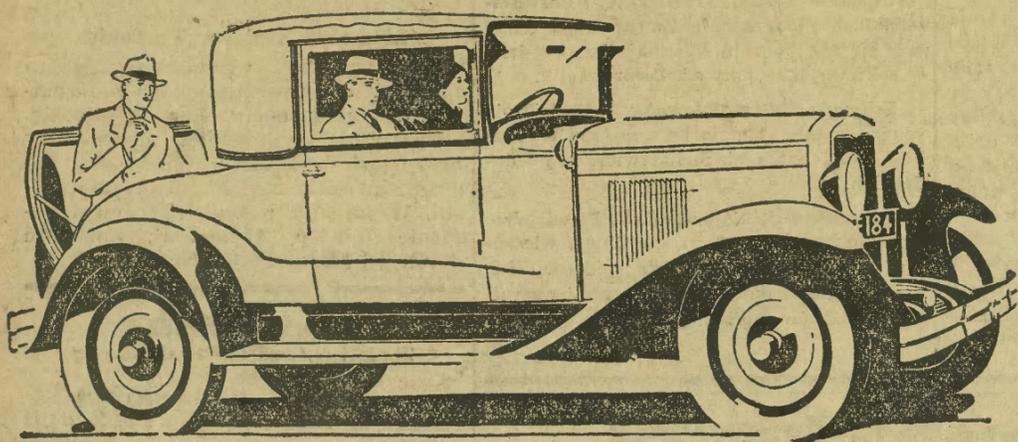
S. M. P. „Naprzód”. Zebranie zarządu dziś w salce parafialnej.

Okręg Stow. Młodzieży Polskiej. Złot okręgowy 5 czerwca w Nakle. Druhowie muszą już teraz myśleć o jak najliczn. wzięciu udziału.

Tow. Pow. i Woj. Jachcice. Zbiórka dnia 26 bm. o 13-iej przy lokalu p. Orczykowskiego, ul. Saperów 10., potem wymarsz do strzelnicy wojskowej na strzelanie obwodowe szkolne.

Tow. Powst. i Woj. obwodu bydż. W niedzielę 26 bm. strzelanie szkolne na strzelnicy wojskowej. Zbiórka o godz. 13,30 przy eksped. towarowej.

Sokół III. Posiedzenie zarządu odbędzie się dziś w piątek w lokalu zwykłym, a zebranie gniazda w poniedziałek, dnia 27. bm. o godz. 19,30 w hotelu Lengninga, ul. Długa.

Wytworny wygląd, najbardziej współczesne ulepszenia techniczne przykuwają uwagę każdego

6-cio cylindrowy Chevrolet — ostatnie słowo techniki

Sila, szybkość, łatwość kierowania, komfort oraz wytworny wygląd, oto charakterystyczne cechy, które wyróżniają się 6-cio cylindrowy Chevrolet od innych samochodów swej klasy. Dzięki silnikowi, którego moc powiększono o 32,6% oraz szeregowi technicznych innowacji, jak specjalna pompka do akceleracji, pompka do benzyny, nowy system wentylacji i oliwienia oraz ogólnemu wzmocnieniu innych części mechanizmu

i podwozia, samochód ten zdobył od pierwszej chwili olbrzymią popularność i zwiększającą się w Polsce z każdym dniem. Koszty utrzymania jego są niezmiernie umiarkowane, zaś stacje obsługi General Motors, rozrzucone po całym kraju zapewniają w każdej chwili fachową opiekę oraz kontrolę należytej wydajności samochodu. Wobec niebywale niskiej ceny i ułatwionych warunków płatności, o których poinformuje najbliższe zastępstwo samochodów Chevrolet, nabycie tego znakomitego wozu dostępne jest dla najszerzego ogółu.

CHEVROLET

Wyrób General Motors

GENERAL MOTORS w POLSCE, WARSZAWA

Upoważnione Zastępstwa nacałem terytorjum Polski i w Wolnem Mieście Gdańsku

Autoryzowane przedstawicielstwo:

E. STADIE-AUTOMOBILE

ul. Gdańska 160 BYDGOSZCZ Telefon nr. 16-02

SPRZEDAŻE

Sprzedam 77 mórg pszenno-buraczanej ziemi przy mieście z kompletnym inwentarzem żywym i martwym, zabudowanie obszerne i masywne. Cena 30.000 zł, wpłaty 17.000 zł. Nakło n/N. skrytka pocztowa 36. F7375

Wielkopański majątek, 2100 mórg pszenno-buraczanej ornej ziemi w kulturze, 60 km. od Poznania, piękny pałac 22 pokoje w ładnym parku budynki, inwentarz I kl. Cena 1.530 tys. zł, wpłaty najmnij 600 tys. złotych. Informacje i pertraktacje sprzedaży udziela Biuro Handlowe „Boltar” Poznań, ul. Skarbowska 17. 12673

Sprzedam wile, 6 pokoi z kuchnią, z wszelkim komfortem, o g r o d e m, przystanek tramwaju, cena 27.000 zł. Toruń, Kościuszki 44, właściciel. (13227)

Restauracje z salką w dobrym położeniu sprzedam lub zamienię na kolonjalke w Bydgoszczy. Wiadomością Dzien. Bydg. 13264

Piękny folwarczek 230 mrg. pszennej ziemi, dom w ogrodzie, 10 pokoi, przy stacji, z kompletnym inwentarzem żywym i martwym, 150 tys., wpłaty 100 tys. i wiele innych poleca Biuro „Pogon”, Dworcowa 80.

Dom z ogrodem w Bydgoszczy jest zaraz na sprzedaż. — Orla 10, Skweres. (12998)

KUPNA

Majątków ziemskich różnej wielkości dla poważnych reflektantów poszukuje Marjan Ciuk, Włocławek. F6036

Kupię kamienie w centrum miasta Bydgoszczy zapłata przy kontrakcie 135 tys. zł. Pośrednicy wykluczeni. Zgł. do Biura Ogłoszeń „Iro” Hermana Franko 3, pod „Komfortowa”. (13218)

Dom w mieście lub blisko miasta z ogrodem tylko od właściciela kupię za gotówkę. Lipińska, Tuchola, Chojnicka 16. F7390

Potrzebna zaraz na wyjazd inteligentna, energiczna panna do dzieci i pomocy pani oraz kucharka. Zgł. się u Pryl, Dworcowa 34 w godz. 10—12. (F7382)

LEKCJE

Maturzysta (Gimnazjum Klasycznego) poszukuje zatrudnienia na czas letni. Zgłosz. pod „Maturzysta” do filii Dz. Bydg. (F7369)

POSADY WOLNE

Orkiestra duet do kawiarni i restauracji od 1 czerwca potrzebna. Zgł. Esplanada, ul. Gdańska 143. F7366

Zdolnego czeladnika krawieckiego poszukuje zaraz na dobrą robotę Wojciech Nadolny Miłyny, pow. Strzelno. 12999

Panów i pań poszukuję do rozsprzedaży pierwszorzędnego artykułu za wysokim procentem do 50%. Zgł. do filii Dzien. Bydg. pod „Let”. (F7374)

Książkowa młodsza, umiejąca samodzielnie załatwiać korespondencje potrzebna. — Zgł. z odpisami świadectw i podaniem pensji do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „F. 10”. (F7373)

Książkowi wykwalifikowana, pewna w zestawieniu bilansu, siła biegła, dobrze orjentująca się w amerykańskiej książkowości, poszukiwana przez poważne przedsiębiorstwo na stałe stanowisko od 1. VI. br. Tylko pierwszorządne siły zechcą składać piśmienne oferty z krótkim życiorysem, odpisem świadectw i żądanych pretensji pod „Biegła” do „Par”, Bydgoszcz, Dworcowa 72. 13211

Cukiernik piekarz młodszy potrzebny zaraz. Napolska, Lubawa, Gdańska 6, piekarnia. 13115

Zdolna krawcowa oraz podręczna potrzebna. Grzegorzewski, Mostowa 5. 13245

Poszukuje zaraz uczennicę techniczną-dentystyczną, która ma początki w operatywnem i chce się wydoskonalić w technice. Zgłosz. Długa 21, I ptr. 13272

Uczeń gastronomiczny który już się w hotelu lub restauracji uczył potrzebny zaraz. Hotel Kaszubski Dwór, Kartuzy. (Pomorz). 13248

2 uczni (F7380) synów porządnych rodziców przyjmę. Bonin, mistrz rzeźnicki, Bydgoszcz, ul. Gdańska 65.

Nauczycielka władająca językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie potrzebna zaraz. Zgłoszenia z odpisem świadectw i referencji, z podaniem warunków nadesłać do: Jan Semmerling, Starzyno, pow. Morski. 13126

Ślusarz-elektromonter dla utrzymania w porządku moich różnych maszyn potrzebny na stałą posadę. Antoni Piliński, Bydgoszcz, Nowy Rynek 9. 13255

Uczeń piekarski, syn uczciwych rodziców może się zgł. Rzeźniowski, Toruń Podgórna 6a. (12419)

Starsza służąca z dobrym gotowaniem na stałą posadę zaraz potrzebna. Oszczakowa, Koronowo, Dworcowa 12. (F7013)

POSADY POSZUKUJĄ

Pomocnik szwajcarski z dwuletnią praktyką poszukuje posady zaraz. St. Wieczorek, Grudziądz, Biskupia 20. 13221

Zajęcia poszukuje były urzędnik gosp. biegły w polskim i niemieckim, w biurze, jako magazynier lub dozorca. Zgł. do Dz. Bydg. Toruń, pod „Urzędnik”. 13231

Szofer który złoży kaucję poszukuje posady od 1. 6. lub później. Łask, oferty proszę skierować Szepepan Kowal, Wysoka pocz. Bobowo, pow. Starogard, Pomorz. (13178)

Buchalter młodszy, rutynowany, sumienny, zmieni chętnie posadę ewtl. poza Bydgoszczą. Łask, zgłoszenia pod „21106” do Dzien. Bydg. 13175

Uczeń młynarski z lepszej rodziny zmieni posadę na młyn wodny lub inny. Zgł. pod „Umiejętny” do Dz. Bydg. 13123

DZIERŻAWY

Poszukuje składu z mieszkaniem nadającym się na bławaty, towary krótkie, dobre położenie ewtl. kupię z towarem. Oferty do filii Dz. Bydg. pod „Bławaty”. F7327

Pierwszorządna restauracja i winiarnia z pełnym konsensem w centrum Bydgoszczy, z 5 pokojowym mieszkaniem z powodu choroby zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia Agrarja, Bydgoszcz, Gdańska 24, telef. 446. 13219

Kawiarnia z ogrodem letnim w Bydgoszczy do wydzierżawienia lub za kaucją 2 tys. zł na własny rachunek do objęcia. Zgł. „Agrarja” Bydgoszcz, Gdańska 24, telef. 446. (13220)

Dzierżawa 3000 mórg w okolicy Nakła powiat wyrzyski. Do objęcia potrzeba 250.000 zł. Zgł. „Jega”, Nakło nad Notecią. F7378

Wydzierżawimy 200 mórg, do objęcia potrzeba 30.000 zł. 100 mg. do objęcia potrzeba 10.000 zł., 45 mg. do objęcia potrzeba 6.000 zł., 22 mórg do objęcia potrzeba 3.500 zł., 16 mg. do objęcia potrzeba 3.000 zł. Zgł. Piłarski, Nakło n/N. ulica Ks. Skargi 397. F7376

Zakład fotograficzny poszukuje na dzierżawę. Zgłoszenia pod „Zakład Fotogr.” do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2. F7368

Lokal blisko dworca na składnicę lub warsztat do objęcia każdego czasu. Właściciel domu, Sobieskiego 9. F7381

MIESZKANIA

Mieszkanie w dużej kościelnej wsi, stosowne dla krawca, który tam potrzebny, do wydzierżawienia. Zgłoszenia pod „200” do Dz. Bydg. 13125

2 lub 3 pok. mieszkania z kuchnią poszukuje młode, bezdzietne małżeństwo. Of. z podaniem czynszu do filii Dz. Bydg. pod „N. S.” F7386

POKOJE

Dwa pokoje w Ciechocinku, nadające się ewentualnie na skład do wydzierżawienia zaraz. Zgłoszenia Toruń, skrytka pocztowa nr. 76. (13229)

Pokój umebl. poszukiwany zaraz. Łask, oferty do Dz. Bydg. pod „Umeblowany”. 13261

POLECENIA

Rowery - części
sprzedaje najtaniej, naprawy wykonuje najprędszej. „Rower”, Gdańska nr. 41. (F7130)

Fasonowanie
kapeluszy damskich i męskich. Bydgoszcz, Pomorska 22/23. (16081)

Nowości
kupujcie meble wszelkiego rodzaju oraz leżanki, kanapy i klubowe garnitury tylko u Andrzeja Nowaka Wełniany Rynek n. 5/6. (3857)

Lodówkę
większą, 190 cm. wysoka i 120 cm. szeroka poleca Piotrowski, Bydgoszcz, ul. Szpitalna 3. (13293)

Baczność!
Wykonuję wszelkie prace autogenicznego szwajowania. Szczepański, ulica Gdańska 71. (F7395)

SPRZEDAŻ

Gospodarstwo
240 mórg, w tem 70 mórg lasu, 40 mórg łąki z torfem z żywym i martwym inwentarzem lub bez. Gospodarstwo nadaje się na podział pomiędzy dwóch właścicieli. Leży nad szosą, szkoła i kościół w miejscu. Cena według umowy. Otton Hoffmann, Smażyno, stacja kolejowa Luzino, powiat morski. (13237)

Sprzedam
42 morgi pszennej ziemi, dobre zabudowanie z kompletnym inwentarzem za 23.000 zł, wpłaty 9000 zł. Zgł. Kaniewski, Nakło n/N. (F7377)

470 mórg
inwentarz nadkompletny, budynki masywne, prywatne, bez długów, suma 150.000 zł, wpłaty 80.000 zł. Sprzeda Sokołowski, Sniadeckich 40. (F7400)

19 mórg
inwentarz kompletny, z powodu wyjazdu tania sprzeda Sokołowski, ul. Sniadeckich 40. (F7399)

Dwupiętrowy
dom w centrum, roczny dochód 7.000 zł, za 50.000 zł. Sprzeda Sokołowski, Sniadeckich 40. (F7397)

Młyn
parowy, najnowsze urządzenie, przemiał 150 ctr., bogata okolica przy małej wpłacie sprzeda Sokołowski, Sniadeckich 40. (F7266)

Dom
z ogrodem sprzedam. Kujawska 92, Obuwnik. 13312

Dom (12601)
duży, murowany obok Przemysła (Małopolska) odpowiedni na cele handlowo-przemysłowe sprzedam. Bartnicki, Komórski koło Warlubia (Pomorze)

Dom
2 pięt. w centrum miasta Bydgoszczy, w bardzo dobrym stanie, natychmiast pod korzystnymi warunkami na sprzedaż. Cena 50 tys. zł, mieszkanie 4 pok. wolne. Westfalewski, Bydgoszcz, Dworcowa 17, tel. 698. (13304)

Zakład
fryzjerski bez mieszkania, z pewną i dobrą egzystencją za 3000 zł na sprzedaż. Poważni reflektanci zechcą się zgł. do Dz. Bydg. pod „997”. 13266

Piekarnia
i skład kolonjalny w dużej wsi kościelnej przysiosie w dobrym położeniu sprzedam zaraz. Cena i wpłaty według umowy. Zgłoszenia do Dzien. Bydg. pod „Cena”. (13251)

Przy głównej
ulicy Bydgoszczy skład z urządzeniem wraz z 2 pokojami z meblami z powodu wyjazdu tania sprzedam. Tylko chrześcijaninowi. Adres wskaże filija Dz. Bydg. (F7388)

Polecam
poważnym reflektantom majątki ziemskie, gospodarstwa, młyny, fabryki, cegielnie, tartaki, domy dobrze się rentujące, oraz objekta wszelkiego rodzaju Agentura „Polonia”, Bydgoszcz, Dworcowa 17, tel. 698. (13303)

Fabryka
wyrobów drzewnych korzystnie zaraz na sprzedaż. Ul. Grudziądzka 13. 13310

Zamienie
dom II piętr. z oficyną i ładnym sadem (przeszło 100 drzew) w Chełmży na 50 do 80 mg. gospodarstwo, ewent. sprzedam. Cena według umowy. Adres wskaże agentura Dzien. Bydg. w Chełmży, ul. Chełmińska 27. (13317)

Skład
kolonjalny i pokój 2.500. Adres w Dzien. Bydg. 13288

Skład
towarów krótkich z mieszkaniami korzystnie na sprzedaż zaraz. Gdzie? wskaże Dzien. Bydg. 13119

Kinoteatr
dobrze prosperujący w większym mieście powiatowym, z powodu rozwiązania spółki sprzedam. Zgłoszenia Dzien. Bydg. Grudziądz pod „18000”. 13254

Kompletne
urządzone biuro w centrum miasta na I ptr. wraz z telefonami, nadające się też dla adwokata sprzedam lub wydzierżawię pod warunkiem współpracy. Oferty tylko poważnych reflektantów pod „125 B.” do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2. (F7401)

Oberżę
kolonjalną z piekarnią, na bardzo dogodnych warunkach, duża wieś kościelna, najlepsze położenie przy rynku sprzedam lub wydzierżawię, oraz stołową 18x8x5, kuchenkę 1000 ltr., wialnię, siewczarkę, pług, manę 4 konny, pompę centryfugalną 1000 ltr. na minutę sprzedam. Fortuna, Śliwice, tel. 16. (13280)

Śrutownia
i siewczarkarnia, handel węglą i drzewa zaraz na sprzedaż. Nowy Rynek nr. 3. (13302)

Na sprzedaż
motocykl i fortepjan. Wiadom. Fordon, Rynek nr. 10. (F7312)

Rower
męski jak nowy bardzo tania sprzedam. Siemiradzkiego 10, II ptr. lewo. (F7391)

Leżankę
nową sprzedam. Adres wskaże Dz. Bydg. 13273

Ręczny
wózek piekarski na sprzedaż. Sienkiewicza 41, piekarnia. (F7388)

Okazyjnie
używane zegarki i zegary tania oddam. Langner, Nakielska 3. 13267

Stolik
dziecięcy i wózek sportowy sprzedam. — Zmudza 1, Kokosiński. (F7370)

Plac
w Gdyni położony w najlepszym punkcie sprzedam za niską cenę bardzo korzystnie. Wanda Regulńska, Poznań, Małe Garbary 12/14. (11715)

Piekarnia
z mieszkaniem w pełnym biegu, w centrum miasta, oraz koń i wóz na sprzedaż. Adres wskaże filija Dz. Bydg. Dworcowa 2. (F7389)

Okazja I
Hotel wraz z całym urządzeniem, restauracja, kilka składami, wjazdem, dużym obszarem, budynkami, dochód roczny około 25.000 zł, cena 150.000 zł, wpłaty 100.000 zł. Sprzeda biuro Sochacki, Dworcowa 13. 13269

Piec
kafłowy mały biały na sprzedaż. Ks. Skorupki nr. 92. (13056)

Odpadki
drzewne z tartaku tania do oddania. Zimnewody, Gustaw Robelt, Toruńska nr. 48. 11959

Kwoka
na sprzedaż. Miedzyń, ul. Pijarów 63. 13268

Koń
na sprzedaż. Grunwaldzka 17.

Wózek
dziecięcy (sportowy) korzystnie na sprzedaż. Ul. Lenartowicza 10, I piętro prawo. (13236)

Maneże
bardzo mało używane, jak nowe bardzo tania na sprzedaż. Slusarnia, Kujawska 9. (7411)

Sprzedaj okazyjna
2 saloniki 350—900 zł, 2 szafy żelazne do piędzdy, szafa do akt, jadalnia mah. 2 900, maszyna do szycia 2 110. Centrala mebli, Długa 8. (13324)

10.30 Opel
limuzyna, 6 osobowy tania za 3000 zł na sprzedaż. Franciszek Morzech, Czernsk, Targowa 20, telefon 30 (Pomorze). (F7320)

Pianino
sprzedam tania. Koerdł Król. Jadwigi 4b. (F7231)

Ubranie
letnie zupełnie nowe sprzedam za korzystną cenę. Garbary 32, I ptr. 13282

Samochód
używany Chevrolet sprzedam tania, nadaje się jako towarowy. Jasna 5, II ptr. 13277

Pare
dobrych ładnych klaczy, brudnych kasztanek z rodowodami, nadających się jako konie wyjazdowe i do pracy na sprzedaż. Adres wskaże Dz. Bydg. 13131

2 okna
oszkłone 190x110 na sprzedaż. Sowińskiego 11. (F7393)

Motor
do łodzi (Aussenbordmotor) 5 K. M. gotów do użytku tania na sprzedaż. Grunwaldzka 98. (13337)

Rower
damski tania sprzedam. Kościuszki 23. (13287)

Ławka
stolarska na sprzedaż. Jackowskiego 17, I ptr. lewo. (13291)

Radjo
4 lub 5 lampkowe kupię okazyjnie. Of. z podaniem ceny do skrzynki poczt. Nr. 3, Toruń. (13327)

Okazja
Jadalnia, sypialka, biurko, łóżko i leżanki korzystnie sprzedam. Hłady, Św. Janska 16. (F7409)

Wilk
1 rok stary tania na sprzedaż. Śląska 15, skład. 13290

Świnie
średniaki na sprzedaż. Karpacza 30, Bydgoszcz. 13314

KUPNA

Wile
w Toruniu, Bydgoszczy lub najbliższej okolicy o mieszkaniach 4—5 pokojowych z dużym ogrodem owocowo-warzywnym kupię. Oferty pod „Docho-dowe” do „Par” Bydgoszcz, Dworcowa 72. 13308

Szukam
kupna, dzierżawy domów, majątków, gospodarstw. Sokołowski, Sniadeckich nr. 40. (F7398)

Torf.
Poszukuję kilka fur odpadków torfowych. Oferty pod „K. S.” do Dzien. Bydg. (13306)

POSADY WOLNE

Budowniczy
młynów potrzebny zaraz. Oferty piśm. pod „Allyn” do „Par” Bydgoszcz, Dworcowa 72. 13307

Biegłej
stenoypistki poszukuje od 1 czerwca br. adwokat Dr. Wysocki, Kościerzyna. 13319

Piekarz
młodszy czeladnik potrzebny od 25 maja. B. Nowicki, Golub. (Pom.) 13318

Ogrodnik (13292)
poszukiwany. Of. skierować: Zarząd Gminy Żydowskiej w Bydgoszczy.

Dobrego
krawca na spodnie przyjmie zaraz. Caliński, Stary Rynek 30. 13279

Pomocnik
fryzjerski, uczeń i dziewczę szkolne do dziecka potrzebni. Kujawska 115. 13276

Fryzjerskiego
pomocnika dzielnego na stałe zatrudnienie poszukuje Kuczkowski, Nakło, Dąbrowskiego 140. 13260

Dobry
posadę otrzyma ten, kto pożyje 2000 zł. Of. do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Dobry”. (F7403)

2 dzielnych
pomocników fryzjerskich poszukuje zaraz Górski, Dworcowa 91. (F7413)

Młody
handlowiec do ekspedycji i na składnicę z prima świadectwami dla hurtowni rowerów natychmiast poszukiwany. Warunek: język polski i niemiecki w słowie i piśmie. Willy Jahr, Bydgoszcz, Dworcowa 18b. (13336)

Potrzebna
gospodyni, umiejąca gotować oraz do wszelkiej pracy gospodarstwa domowego w mieście, ożenek nie wykluczony. Panie w średnim wieku, uczciwe, czyste złożą swe oferty do Dz. Bydg. pod „J. B. 48”. (13151)

Poszukuję
czeladnika krawieckiego do ręki na stałe zatrudnienie. Zgł. piśmienne Chodzież, ul. Ujska 1, A. Skotarczak. (13130)

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Jarzyna, Sniadeckich 9a. (F7405)

Poljer(ka)
i chłopiec od 16 lat zaraz potrzebny. Fabryka mebli, Grunwaldzka 129. (F7387)

Rzeźbiarze
kamieniarze mogą się zgłosić na stałą pracę. Pomorska fabryka grobowców i płyt, Wąbrzeźno, Pomorze. (13127)

Poljerka(Jera)
która bajcować umie poszukuje Franciszek Świętek, stolarnia, Pomorska nr. 10. 13281

4 dziewczyny
do obsługi na cały sezon zaraz potrzebne. Smele, restauracja Oplawiec. 15299

Pomocnik
fryzjerski potrzebny zaraz. Jeżucka 17. 13284

Poszukuje
dziewczynę do dziecka do lat 17-stu. Ul. Szczecińska 1, Ryszewska. 13220

Przyjme
dziewczynę do lat 15. Pomorska 29, III lewo. (F7396)

Młodsze
dziewczę, zdrowe, czyste i inteligentne, do 3-letniego dziecka, potrzebne od 1. 6. Zgłoszenia w niedzielę, dnia 26 bm. od 4—5 po poł. W. Piotrowska, Dworcowa 89. (F7392)

Dziewczę
do posługi potrzebne, ul. 3 Maja 16, II ptr. prawo. (F7408)

Panienka
do kawiarni potrzebna. Grunwaldzka 127. 13316

Dziewczyna
do prac domowych potrzebna. Grunwaldzka 127. 13313

Chłopiec
do posyłek może się zgłosić. Pomorska 22-23, fabryka kapeluszy. 13285

Kucharka
do pomocy kuchmistrzowej potrzebna zaraz. Grand Hotel, Tczew. (13329)

Poszukuje
2 uczeni zaraz. W. Marmurów, Toruń, Mickiewicza 72. Piekarnia—Cukiernia. (13323)

POSADY POSZUKUJA

Szofer-siuzarz
z 6 letn. prakt., dobrimi świadectwami poszukuje posady zaraz lub 1. 6. Łask. zgł. K. Czechowski, Rudki p. Nakło pow. Wyrzysk. (F7372)

Pianista
i wiołonczelista pierwszorzędni wolni od 1. 6. 29. Zgłoszenia Keiling, Inowrocław, Solankowa 7. 13259

Panienska
z lepszej rodziny, lat 25, poszukuje posady od 1 jako wyręczycielka pani domu, zna gospodarstwo wiejskie, miejskie, także gotowanie i pracę biurową, posiada dobre świadectwa, obecnie w niewymówionej posadzie. Irena Mroczczyńska, Nakło n./Notecia, Dąbrowskiego 135. (13129)

Elew gospodarczy
kawaler, wolny od służby wojskowej z 3-let. praktyką poszuk. posady zaraz lub od 15. VI. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „125”. (13256)

Wdowa
w krytycznym położeniu poszukuje portjerstwa lub jakiej innej stałej posady. Zielińska, Dwernickiego nr. 12, (baraki). 13246

Kupiec
młody, branży kolonjalnej i drogerijnej poszukuje posady ekspedjenta względnie podróźniaczka. Of. do filii Dz. Bydg. Toruń, pod „Kupiec”. (13325)

Młody
solidny szofer poszukuje posady. Zgł. uprasza się do administracji „Gońca Pomorskiego”, Tczew, pod „H. B.” (13328)

Stołowy
poszukuje posady zaraz. Zgłosz. do Dz. Bydg. pod „Stołowy”. (13334)

DZIERŻAWY

Duże garaże
na 1—3 autobusy do wynajęcia. Gdańska 137, I. (F7410)

Dwa gospodarstwa
do dzierżawy 65, 16 mg., 2 składy kolonjalne do wydzierżawienia, 5 gospodarstw na sprzedaż, 160, 80, 78, 52, 400 mórg na zamianę wszystko na korzystnych warunkach tania do nabycia. A. Barylski, Wąsosz, stacja kolejowa Wąsosz, pow. Szubin. Znaczek na odpowiedź. (13247)

Piekarnię
wydzierżawię, skład kolonjalny z wyszynkiem piwa w dużej kościelnej wsi z towarem i urządzeniem sprzedam za 3.500 zł. Zgł. Toruń, Kościuszki 53. 13327

4 ubikacje
na biuro do wynajęcia w centrum miasta pod ofertą „E. P.” do filii Dz. Bydg. (F7412)

Dzierżawa
folwarczek 300 mg. z inwentarzem żywym i martwym, 10 lat, 300 centarów, przejęcie 27.000, 200 mg. folwarczek z inwentarzem żywym i martwym, przejęcie 23.000, poleca biuro „Pogoń”, Dworcowa 80. 13327

Ubikacja
nadająca się na skład maszyn z warsztatem, przy głównej ulicy, w miasteczku od 9 tys. mieszkańcówna w Pomorzu do wynajęcia. Zgł. do Dz. Bydg. pod „A. K. 80”. 12209

Skład
z mieszkaniem 2 pokojowym i kuchnią w rynku zaraz do wynajęcia. Tuchola, Rynek 8. (13242)

3 pokojowe
mieszkanie na parterze do wynajęcia. Zduny 6. 13305

Pokój
z kuchnią oddam do wpłaty rocznego komornego i zwrotu remontu. Of. pod „Wynajmę” do Dz. Bydg. 13335

Mieszkanie
2 pokoje i kuchnia blisko dworca. Adres wskaże filija Dz. Bydg. (F7404)

MIESZKANIA

3 pokojowe
mieszkanie na parterze do wynajęcia. Zduny 6. 13305

Pokój
z kuchnią oddam do wpłaty rocznego komornego i zwrotu remontu. Of. pod „Wynajmę” do Dz. Bydg. 13335

Mieszkanie
2 pokoje i kuchnia blisko dworca. Adres wskaże filija Dz. Bydg. (F7404)

POKOJE

Pokój
z utrzymaniem pianinem do wynajęcia. Błonia 2, II ptr. lewo. 13135

Ładnie
umeblowany słoneczny pokój z elektr. światłem, dla 1 lub 2 panów od 1 czerwca do wynajęcia. Ul. Piotra Skargi 6, parter lewo. 13257

Elegancki
pokój z telefonem dla starszego pana zaraz lub od pierwszego do wynajęcia. Sienkiewicza 7, II ptr. lewo, od 3—4. (13013)

Pokój
umebl. niekrepujący, do wynajęcia. Al. Mickiewicza 15. (F7406)

Pokoju
umeblowanego poszukuje pan przyjezdny, możliwe w centrum miasta. Of. „Iro”, Hermana Frankiego 3. (13322)

Pokój
z meblami sprzedam. — Gdańska 36 w podwórzu lewo. Zgł. od 6—8. (F7402)

Pokój
dla inteligentnego pana z utrzymaniem od 1-go czerwca. Marcinkowskiego 10, I piętro pr. (F7394)

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Plac Poznański 12, II p. prawo. (F7407)

RÓŻNE

Pani
inteligentna prosi zamożnego pana o pożyczanie 200 zł. Zgłoszenia do Dz. Bydg. pod „Lilja”. (13250)

Przyjmuje
letników majątek Młynki stacja Maksymilianowo. F7379

Krawcowa
poleca się w dom. Zgł. p. Nowak, Jackowskiego nr. 21, parter prawo. 13058

Bezpłatnie!
Napisz imię, nazwisko, miesiąc urodzenia, otrzymasz darmo określenie charakteru, zdolności, przeznaczenia. Warszawa, Redakcja „Wiedza Tajemna”. Załączyć znaczek pocztowy na przesyłkę. 11741

Poszukuje
wspólnika do dorozki samochodowej. Zgłoszenia Plac Poznański 13, skład trumień. (13286)

500 zł
pożyczki pod zastaw i dobry procent poszukuje. Długa 29, skład kawy. 13298

Z 15.000 zł
przystąpię jako czynny udziałowiec do pewnego i rentownego przedsiębiorstwa handlowego lub przemysłowego. Oferty pod „15.000” do Dz. Bydg. 13283

8000 zł
na I. hipotekę realności za dobrym procentem poszukuje. D. Onaj, Dworcowa 69 od 2—4. (13275)

Spółnika
do auto-warsztatu, garaży, komisowa sprzedaż samochodów, centrum miasta, maszynami, narzędziami, zapędem elektrycznym z gotówką do 3500 zł. Of. do filii Dz. Bydg. pod „Warsztat”. (F7385)

Zaginione
papieru wojskowego na nazwisko Jan Jakubek u-nieważniam. 13139

Pies
wyżeł zabrał się. Zgłoszenia u portjera Hotel Leninging. 13270

Kopalnia złota
Poszukuje spółnika do dobrze prosperującego interesu z kapitałem od 10 tys. lub sprzedam. Of. do Dz. Bydg. pod „Kopalnia złota”. 13263

Ostrzeżenie.
Za długi i czynny mój żony Antoniny z domu Stodólnej, zamieszkałej w Kapuściskach Małych, Przemysłowa 4 nie odpowiada. Sprawa rozwodowa. Jan Markwart, Fordońska 53. (F7384)

W dniu
14 bm. skradziono mi na dworcu w Poznaniu portfel zawierający paszport zagraniczny, dowód osobisty i zezwolenie na broń palną, wydane na imię Paweł Kędzior przez urząd policyjny miasta Bydgoszczy, które unieważniam. Kędzior. (12993)

MATRYMONIALNE

Przemysłowiec
w wartości 50.000 zł, nie brzydki, kawaler, 30 lat uprasza panie zdecydowane spieszenie wyjść zamąż a dysponując gotówką 1/2, 1/3 lub jeszcze mniej o łaskawą nadesłanie ofert do Dziennika Bydg. pod „Zdecydowany”. 15069

Kawaler
lat 32, Pomorzanie, właściciel ogrodnictwa handlowego wartości ponad 40 tys

Marja Kaempf

żona długoletniego członka Cechu krawieckiego w Bydgoszczy zmarła dnia 22 bm.
Pogrzeb odbędzie się w sobotę 25 bm. o godzinie 3.45 po poł. z kostnicy starego ewang. cmentarza, ul. Jagiellońska.
Szan. członków cechu uprasza się o liczny udział.

Zarząd.

13278

W sobotę, 25 bm. o godzinie 10-ej przed poł. sprzedawać będziemy za gotówkę na składnicy przy ul. Dworcowej 72 (13321)

przez publiczną licytację

4 taborecki przed fortepjan, 2 skrzynki kłodek 1 elektryczną piłę taśmową, 1 skrzynkę zabawek, 1 wrota żelazne, 1 wirówkę, 1 elektryczną wiertarkę, 2 skrzynie polskich bloków kasowych, 1 beczkę farby suchej, 2 skrzynie i kilka worków paszy (tuczyka) dla bydła, 1 blok samochodowy, większą ilość oliwiarek, lustra, umywalki, łóżka żelazne, stoły i wiele innych mebli i przedmiotów.

C. Hartwig Sp. Akc.
Międzynarodowi Ekspedytorzy.

W sobotę, 25 maja 1929 r. o godz. 10-tej przed południem sprzedam publ. przy Starym Rynku 27 II. pr.

10 płaszczy damskich 1 maszynę do szycia

za gotówkę najwięcej dającemu. (13331)

Kowalski, kom. sąd. w Bydgoszczy.

W sobotę, 25 maja 1929 o godz. 11 przed południem sprzedam publ. przy ul. Gdańskiej 15 I. ptr.

1 kredens

za gotówkę najwięcej dającemu. (13332)

Kowalski, kom. sąd. w Bydgoszczy.

W piątek, dnia 31 maja br. o godzinie 11-tej

sprzeda

Wydział Powiatowy powiatu bydgoskiego

w lokalu urzędowym, przy ul. Słowackiego nr. 3

samochód 6-osobowy marki „Protos” H. P. 10/30

w drodze publicznego przetargu najwięcej dającemu za gotówkę.

Reflektanci obejrzeć mogą odnośny samochód przed przetargiem. Warunki sprzedaży wyłożone będą w terminie w biurze Wydziału Powiatowego, pokój nr. 21 do wglądu. (13296)

Bydgoszcz, dnia 15 maja 1929 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego

(—) Dr. Bereta.

Tegoroczna

sprzedaż traw

na łąkach Majętności Łabiszyńskiej odbędzie się przez licytację za gotówkę

w Olympinie u p. Krzeszewskiego
w poniedziałek dnia 3 czerwca r. b.
w wtorek dnia 4 czerwca r. b.

Sprzedawane będą łąki:

Łabiszyńskie rozm. II, III, IV, V, VI, VII, VIII,
Wspólne „I, II, III, IV, V, VI. (IX) X.

Stawiska i Okole.

Początek zawsze o godzinie 10-tej rano.

Łabiszyn, dnia 16 maja 1929 r. (12777)

Główna Administracja Majętności Łabiszyńskiej.

Trzciny na dachy

do oddania. Kopa 8—12 zł. Na większe ilości kredyt. 12490) Magistrat Radzyn (Pomorze).

Sprostowanie.

W umieszczonej w Nr. 115 Dziennika Bydgoskiego z dnia 19. V. ogłoszeniu Państw. Urzędu Budownictwa Nadziemnego w Grudziądzu o przetargu na rozbiór i kupno pokrycia dachowego, zaszła pomyłka w wyznaczeniu terminu składania ofert, termin ten upływa z dniem 28 maja 1929 r. a nie jak mylnie podano dnia 28 czerwca br. (13295)

Ogłoszenie.

W ostatnich czasach zdarzały się wypadki, iż wpływają projekty na budować wzgl. przebudować się mające budynki do tego stopnia nieodpowiednie, że ze względu na oszczędność miasta, Magistrat zmuszony jest odmawiać zatwierdzenia budowy, przeto powstają niepotrzebne straty.

Chcąc przyjąć obywatelstwu z pomocą, Magistrat utworzył przy Urzędzie Budownictwa Nadziemnego, ul. Jana Kazimierza 3

poradnię architektoniczną,

gdzie bezpłatnie udzielać się będzie porady i wskazówek dotyczących projektowanych budynków, przebiegów, nadbudowy, odnawianie fasad, wywieszek (szyldów), reklamy świetlnej itd.

Poradnia czynna będzie dwa razy w tygodniu i to w wtorki i soboty od godz. 12 do 14-tej.

Bydgoszcz, dnia 21 maja 1929 r.

Magistrat — Urząd Budownictwa Nadziemnego

(—) Inż. arch. Raczkowski

Rada budownictwa.

13297)

Willi Kirchhoff

inżynier cywilny

Telefon nr. 227 Bydgoszcz Al. Mickiewicza 12

7375

Silniki Diesla

fabr. Hille, Drezno, bezkompres. od 6—600 K.M.

Małe motory dla przem. i roln. od 2—10 K.M.

Turbiny wodne

Korzystne ceny. Długoterminowe spłaty.

Wypielacze Schmotzer Zukunft i Exakt

Siewniki rzędowe Ventzki

Siewniki doszłucz. nawozów Ventzki i Deering

Sortowniki do kartofli

Dołowniki, brony,

Pługi, kultywatory (8327)

Franciszek Kloss i Syn

Bydgoszcz

Telefon nr. 1683, ulica Gdańska nr. 97.

KIT szklarski minjowy grafitowy

GLAZURY skórne FROTERY podłogowe

dostarcza najkorzystniej

„DELTA” Fabryka Chem. Bydgoszcz, Gdańska 71. Tel. 287.

W podróży

w hotelach, oberżach, pensjonatach, czytelnich i księgarniach dworcowych

żądać należy wszędzie

DZIENNIK BYDGOSKI

Oszczędzajcie pieniądze! Budujcie oszczędnie!

Używajcie przy budowie

tanią doskonałą wapienno-piaskową cegłę

Magistrat miasta Bydgoszczy używając wapienno-piaskową cegłę, zaoszczędził w ciągu jednego roku przeszło 200.000 złotych.

W Niemczech, gdzie w całym państwie powszechnie używają wapienno-piaskową cegłę, oszczędza naród rocznie kilkaset milionów marek. (13265)

Doskonałą wapienno-piaskową cegłę

według norm niemieckich z doskonałą wytrzymałością na ciśnienie i z przyczepnością tynkową w niczem nieustępującą czerwonej cegle, wyrabiają

Zjednoczone Cegielnie Bydgoszcz, Błonia 8
Tel. 402

Stalowe szyny jako belki

nr. 22, tanio odstąpi (13262)

Fabryka Błonia 8, Bydgoszcz, telefon nr. 402

Sady owocowe

około 70 morgów zaraz do wydzierżawienia. (13235)

Zarząd Dóbr Ordynacji Ostromecko.

Poszukujemy zaraz panienkę

obeznaną z wszelkimi pracami biurowymi. Szybkie liczenie, stenografia oraz pisanie na maszynie w polskim i niemieckim języku pożądanym.

Oferty z dołączeniem odpisów świadectw należy skierować do ekspedycji Dziennika Bydgoskiego pod nr. 100. (13258)

Firma światowa poszukuje zaraz podróżującego

możliwie z branży elektrotechnicznej. Zgłoszenia z życiorysem, odpisami świadectw i podaniem wymagań do filii Dziennika Bydgoskiego, Dworcowa 2, pod „Arma”. (F-7371)

Kilku czeladników krawieckich

na duże i małe sztuki za dobrą zapłatą poszukuje natychmiast (13134)

Bazar M. Matek, Damastawek.

Poszukujemy

STENOTYPISTKI

dla sekretarjatu. Wymagana jest dobra znajomość języka polskiego, niemieckiego i możliwie francuskiego oraz znajomość stenografii conajmniej polskiej i biegle pisanie na maszynie. Oferty z życiorysem wraz z odpisami świadectw uprasza Herzfeld & Victorius Spółka Akcyjna w Grudziądzu. (12944)

Oferty nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Stenotypistki

biegłej w języku polskim i niemieckim na czas przejściowy poszukuje zaraz

ST. GRABIANOWSKI i S-ka
13309) Dworcowa 66.

Stenotypistka

z ładnym charakterem pisma, pisząca biegle na maszynie z znajomością księgowości potrzebna zaraz do Gdyni. Zgłoszenia z podaniem odpisów świadectw, referencji i wysokości wymaganego wynagrodzenia uprasza Jaworski Jankowski, Gdynia, Szosa Gdańska. (13330)

TAPETY

Pomorska 8. 55630

Rakiety tenisowe piłki, siatki oraz przybory do tenisu poleca tanio

B. PAUL, Bydgoszcz

Piotra Skargi 3, I.

obok placu Wolności.

REPERACJA RAKIET

fachowa z gwaranc. fasonu

szybko i tanio. Na żądanie

cenniki. Od 8—18. (13102)

Trzcinę

kupuje w większych ilościach 13301

„Impregnacja”

Bydgoszcz

Jagiellońska nr. 17.

Motorówka

wraz z żaglami na 15 osób, prawie nowa tanio na sprzedaż. Nadaje się także do rybołówstwa na rzeki i jeziora. 13249

Antoni Kreft, Rewa
poczta Kosakowo
powiat Morski.

Prasę

do filizów

dobrze utrzymaną kupi

„Impregnacja”

Bydgoszcz

Jagiellońska nr. 17.

13300

100 zł nagrody

otrzyma ten, co wyda zło-dziei, którzy się włamali z 23 na 24 w nocy do składnicy przy ulicy Stromej 59 i skradli nowy rower wartości 300 zł.

Jan Ciesielski
ul. Stroma nr. 59.

Potrzebne zaraz

kuchmistrzynie i 3 panienki

nadające się do bufetu ponad lat 18. Zgłoszenia Restauracja Dworcowa Jarocin. 13112

Uczeń kupiecki

z lepszym wykształceniem szkolnym, syn uczelnych rodziców potrzebny.

Wielkopolska Papiernia T. A.
Bydgoszcz-Czyżkówko.
13097

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetry na stronie 7-lamowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 60 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,00 zł. na dalszych stronach 85 gr. za milim. 1 lam., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% niżki. Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych 100% drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń o tym samym tekście udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy Bank M. Stadthagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Za redakcję odpowiedzialny: Stanisław Nowakowski w Bydgoszczy.